

Ζεφμινάα

#22

εφημερίδα για τη διάδοση της αναρχικής σκέψης και δράσης | Πάτρα, Νοέμβριος 2025

...στον αγώνα για την κοινωνική επανάσταση

Το Πορτοτεχνείο και η παλαιστινιακή αντίσταση
δείχνουν τον δρόμο στους λαούς

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

σε αυτό το τεύχος

Ο πόλεμος είναι παντού. Ο εχθρός είναι εδώ! σελ.2

Συνέντευξη με μέλος του Global Sumud Flotilla σελ.4

Κανένας φοιτητής δε θα διαγραφεί! σελ.6

Εποικισμός: πρακτική και κουλτούρα. Από την Παλαιστίνη στις γειτονιές μας σελ.11

Βασίλης Μάγγος: η υπόθεση που μας έμαθε πως το δίκιο γράφεται στους δρόμους σελ.12

Ghassan Ali, ένας ελευθεριακός κομμουνιστής στο Λαϊκό Μέτωπο για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης (PFLP)

σελ.5

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Αυτές οι νύχτες είναι του Μιχάλη

σελ.7

Δυναμική αντίσταση στη Χούντα

σελ.8

Ο πόλεμος είναι παντού. Ο εχθρός είναι εδώ!

Με οργάνωση κι αγώνα αλλάζει η ζωή

Γράφει η Συντακτική Ομάδα του Ζερμινάλ

Το 22^ο τεύχος της εφημερίδας Ζερμινάλ κυκλοφορεί εν μέσω **κλιμάκωσης της ιμπεριαλιστικής σύγκρουσης παγκόσμια**. Από την Ουκρανία μέχρι τη Μέση Ανατολή, αυτή η πολεμική σύγκρουση έχει διαφορετικά επεισόδια, τα οποία αποτελούν ωστόσο κομμάτια της ίδιας κυρίαρχης αντιπαράθεσης και αντικατοπτρίζουν παντού την όξυνση των ίδιων ανταγωνισμών ανάμεσα στα δύο κυρίαρχα μπλοκ εξουσίας της εποχής μας: του ισχυρότερου ευρωατλαντικού από τη μια (ΗΠΑ, NATO, ΕΕ, Ισραήλ) και του αναδυόμενου ευρασιατικού από την άλλη, που είναι ακόμα υπό διαμόρφωση, με κύριους εκφραστές του την ανερχόμενη καπιταλιστική ηγέτιδα δύναμη Κίνα και τη δεύτερη τη τάξει, ισχυρότερη στρατιωτική δύναμη, Ρωσία. Ταυτόχρονα, δεκάδες εστίες πολέμου εμφανίζονται σε όλο τον κόσμο, όπου αιματοβάφονται οι λαοί για τα συμφέροντα των καπιταλιστών.

Τα τελευταία δυο χρόνια, σύσσωμη **η ανθρωπότητα παρακολούθησε συγκλονισμένη σε ζωντανή μετάδοση τη σφαγή και τη γενοκτονία ενός ολόκληρου λαού** από το σιωνιστικό κράτος με την υποστήριξη των δυτικών συμμάχων του. Ο παλαιστινιακός λαός και η ηρωική του αντίσταση, με τις θυσίες και με το αίμα τους, έγραψαν με τα πιο χρυσά γράμματα το όνομά τους στα βιβλία της παγκόσμιας ιστορίας ως παράδειγμα λαού που αντιστέκεται και νικάει, διεκδικώντας το δικαίωμά του να ζει ελεύθερος στον τόπο του. Παράλληλα, κατάφεραν να κρατήσουν όρθια την –κουτσουρεμένη– αξιοπρέπεια όλου του κόσμου.

Στην παρούσα φάση, **δεν μπορούμε να γνωρίζουμε ποιο θα είναι το αποτέλεσμα της πρόσφατα συμφωνημένης εκκευρίας μεταξύ των δυνάμεων της αντίστασης και του Ισραήλ υπό την υψηλή εποπτεία των ΗΠΑ και των συνεργαζόμενων αραβικών κρατών, είμαστε όμως βέβαιοι πως δεν πρέπει να υπάρχει καμιά εμπιστοσύνη στον σιωνισμό και τον ιμπεριαλισμό**. Ήδη υπάρχουν αρκετά δείγματα προσπαθειών του κράτους-δολοφόνου να σπάσει η εκκευρία, με δεκάδες επιθέσεις και νεκρούς να καταγράφονται ξανά στη Γάζα τις τελευταίες εβδομάδες. Σε κάθε περίπτωση, μπορούμε να καταθέσουμε μερικές σκέψεις:

1^ο. Ο ισραηλινός στρατός κατοχής αποχωρεί από τη Γάζα μην έχοντας επιτύχει το διακηρυγμένο σχέδιό του για πλήρη κατάληψη της περιοχής και εκτοπισμό ή/και εξόντωση των παλαι-

στίνιων, ως κομμάτι του σχεδίου που ονομάζει «τελική λύση».

2^ο. Δυο χρόνια ανηλεούς και άδικου πολέμου με άπειρα καταγεγραμμένα εγκλήματα, που ανάγκασαν μέχρι και τον ΟΗΕ να μιλήσει για γενοκτονία, δεν στάθηκαν ικανά για να υποδουλώσουν τον παλαιστινιακό λαό και για να κάψουν τις δυνάμεις της αντίστασης.

3^ο. Κανένας στρατός και κανένα κράτος, όσο ασύδοτοι και δολοφονικοί και αν είναι, δεν είναι ανίκητοι, ειδικά όταν βρίσκουν απέναντί τους την οργανωμένη και μαχητική, λαϊκή αντίσταση.

4^ο. Η διεθνιστική αλληλεγγύη των λαών είναι η αναγκαία εκείνη προϋπόθεση για να μπει φραγμός στα φρικιαστικά εγκλήματα των ιμπεριαλιστών.

5^ο. Οι λαοί όλου του κόσμου μπορούν στο μέλλον να συνεχίσουν τους αγώνες τους ενάντια στον πόλεμο και τον ιμπεριαλισμό, τον βηματισμό τους προς ένα καλύτερο αύριο, έχοντας πάντα ως πυξίδα, ως φωτεινό φάρο, ως αστείρευτη πηγή κουράγιου και δύναμης το παράδειγμα της αδούλωτης Γάζας.

Στους ακραίους ιμπεριαλιστικούς ανταγωνισμούς της εποχής μας τα πρώτα θύματα είναι οι λαοί, καθώς, όπως διαπιστώνουμε και στο εγχώριο πολιτικό σκηνικό, παρατηρείται μεγάλη **ένταση της κρατικής και καπιταλιστικής επίθεσης σε όλους τους τομείς, περαιτέρω φτωχοποίηση και εξάντληση της κοινωνικής βάσης**. Μετά από 15 χρόνια μνημονίων και ακραίας λιτότητας, τα νέα οικονομικά μέτρα και η στρατηγική –για το ελληνικό κράτος– στήριξη της πολεμικής οικονομίας και προετοιμασίας, εμφανίζει διαρκώς στο προσκήνιο νέες θυσίες που πρέπει να κάνει η εργατική τάξη.

Οι πολιτικές όλων των κυβερνήσεων των τελευταίων χρόνων κινούνται στην ίδια αντικοινωνική κατεύθυνση υπακούοντας στις ντιρεκτίβες των δανειστών για μετατροπή της εργατικής τάξης της χώρας σε υποτιμημένο, εύπλαστο και πειθήνιο δυναμικό, χωρίς δικαιώματα. Η στόχευση είναι τριπλή.

Πρώτα-πρώτα, να ικανοποιηθεί η **βασική επιδίωξη της αστικής τάξης**, δηλαδή η αύξηση της κερδοφορίας της. Αυτή περνάει μέσα από τη νομιμοποίηση της εργοδοτικής ασιδοσίας και αυθαιρεσίας, την επιβολή εργασιακής ζούγκλας και ανασφάλειας, την περαιτέρω εντατικοποίηση της

εργασίας (βλ. νόμο για το 13ωρο).

Παράλληλη στόχευση είναι **η τρομοκρατία των εργαζομένων με μια σειρά νόμων και διατάξεων που επιχειρούν να επιβάλλουν σιγή νεκροταφείου**. Ήδη, στη βασική κατεύθυνση της αποδυνάμωσης του συνδικαλισμού και των μέσων πάλης των εργαζομένων (απεργίες, σωματεία κλπ), έρχονται να προστεθούν οι πειθαρχικές διώξεις, η ποινικοποίηση της ελεύθερης έκφρασης κ.α. Η ένταση της καταστολής, ηθικής, ιδεολογικής, φυσικής, είναι σήμερα για το κράτος και τα αφεντικά ένα στοίχημα που πρέπει να κερδηθεί, ειδικά από τη στιγμή που έχουν διανύσει σημαντικό έδαφος σε αυτή την κατεύθυνση τις τελευταίες δεκαετίες.

Μια ακόμα βασική επιδίωξη είναι **η ριζική αποκοπή της κοινωνικής βάσης και μνήμης από τους δεσμούς της με τους συλλογικούς ταξικούς και κοινωνικούς αγώνες του παρελθόντος**. Η πλήρης απαλλαγή από αυτό που ονομάζεται «εσωτερικός εχθρός». Η καθυστάθιση του ταξικού αντιπάλου. Η αλλαγή παραδείγματος και η μετατροπή των εργαζομένων σε εξατομικευμένους υπηκόους, χωρίς καν συνείδηση διεκδίκησης, συλλογικοποίησης και αντίστασης, η επιβολή του κοινωνικού κανιβαλισμού και του κοινωνικού αυτοματισμού που διαμορφώνει το αυριανό κατακερματισμένο κοινωνικό σώμα είναι ο διακάης τους πόθος. Ωστόσο και ο πιο δύσκολος να επιτευχθεί από τα αφεντικά. Γι' αυτό και από το σχολείο και το πανεπιστήμιο μέχρι τους χώρους δουλειάς και τις γειτονιές διεξάγεται μια ακραία επιχείρηση τρομοκρατίας και εκφοβισμού της νεολαίας και των εργαζομένων, ποινικοποιείται η ελευθερία του λόγου και τα αστικά μίντια εξαπολύουν διαρκώς ιδεολογικές επιθέσεις σε βάρος όσων αγωνίζονται.

Από τη μαζική κρατική δολοφονία 57 ανδρών στα Τέμπη και έπειτα, άρχισε να γίνεται περισσότερο σαφές σε πλατιά τμήματα της κοινωνίας, κάτι που ήταν ξεκάθαρο εδώ και πολλές δεκαετίες. Κάτι που αποτελεί, άλλωστε, εγγενές χαρακτηριστικό του κράτους, σύμπτωμα και όχι αιτία της διαρκούς σήψης του. **Επιβεβαιώθηκε με τον πιο οδυνηρό τρόπο ο παρασιτικός και αντικοινωνικός ρόλος του σε όλα τα επίπεδα**.

Και αν στα Τέμπη (όπως και στο μαζικό έγκλημα της Πύλου, όπου δολοφονήθηκαν περισσότεροι από 600 άνθρωποι) κάτι τέτοιο εκφράστηκε με ομαδικούς ανθρώπινους τάφους, η αδιαφορία για την ανθρώπινη ζωή και τη μέριμνα σε τομείς

όπως η υγεία και η περίθαλψη, η καθημερινή διαβίωση, η ανάγκη για στέγαση και σίτιση, για αξιοπρεπή εκπαίδευση, για πρόσβαση σε βασικά αγαθά, σε ασφαλείς μεταφορές, αλλά και σε περιπτώσεις πυρκαγιών, πλημμύρων, σεισμών και γενικότερα φυσικών καταστροφών, είναι μια παγιωμένη συνθήκη, η οποία εξελίσσεται καθημερινά μπροστά μας και δεν είναι «η κακή μας η τύχη και η μοίρα», ούτε «το θέλημα του Θεού», ούτε η κλιματική κρίση που τα προκαλούν. **Είναι η ίδια η φύση, το dna ενός απάνθρωπου συστήματος που ο μόνος λόγος για τον οποίο έχει ανάγκη την ανθρωπότητα και τον φυσικό κόσμο είναι για να μπορεί να αυξάνει τα κέρδη του απομυζώντας την εργατική δύναμη της μιας και τις πλουτοπαραγωγικές πηγές του άλλου.**

Σε αυτό το πλαίσιο, το ξέσπασμα σκανδάλων όπως αυτό του ΟΠΕΚΕΠΕ, ή αντίστοιχων που έχουν εμφανιστεί στο παρελθόν (βλ. Siemens, Novartis, υποβρύχια κλπ. κλπ.), δεν πρέπει να εκλαμβάνονται ως η κορυφή του παγόβουνου ή ως παρεκκλίσεις ενός μηχανισμού που λειτουργεί άρτια αλλά έχει και κάποια μελανά σημεία. Αντίθετα, είναι καθημερινά περιστατικά της σκανδαλώδους διαχείρισης μιας πολιτικής και οικονομικής ελίτ, η οποία για να πλουτίζουν μια χούφτα καπιταλιστές, βιομήχανοι, εργολάβοι, εφοπλιστές και τραπεζίτες, υπαρπάζει καθημερινά και «νόμιμα» τον ιδρώτα και τους κόπους της συντριπτικής πλειοψηφίας του λαού, Παίρνει τα σπίτια του στους πλειστηριασμούς, τον κλέβει μέσω της χρηματιστη-

ριακής τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας, μέσω της διπλής και τριπλής πληρωμής των δημόσιων έργων, μέσω της ακρίβειας στα ράφια των σουπερ μάρκετ, μέσω της ακραίας αύξησης στη φορολογία, άμεση και έμμεση.

Σε αυτές τις περιπτώσεις, δεν χρειάζονται σκάνδαλα, δοσοληψίες κάτω από το τραπέζι, ρουσφέτια, μίζες και διαπλοκή. Είναι η κανονικότητα ενός πολιτικού συστήματος που βασίζεται στη διαπλοκή του με τα συμφέροντα του κεφαλαίου, στην καταλήστευση, στην εκμετάλλευση και την καταπίεση του πιο αδύναμου. Χωρίς να διστάζει κιόλας να παινεύεται για αυτό καθημερινά, τονίζοντας πως είναι «δίκαιο».

Ενός συστήματος που ο πρώτος νόμος που επιχειρεί να επιβάλλει είναι πως δίκαια μια χούφτα ανθρώποι κατέχουν το σύνολο των μέσων παραγωγής, ελέγχουν τις διαδικασίες συγκρότησης και λειτουργίας και καθορίζουν τις τύχες του κοινωνικού συνόλου.

Σήμερα, 52 χρόνια μετά την εξέγερση του Πολυτεχνείου, είναι πέρα για πέρα ξεκάθαρο ότι εκείνοι οι αγώνες δεν έχουν ακόμα γνωρίσει δικαίωση.

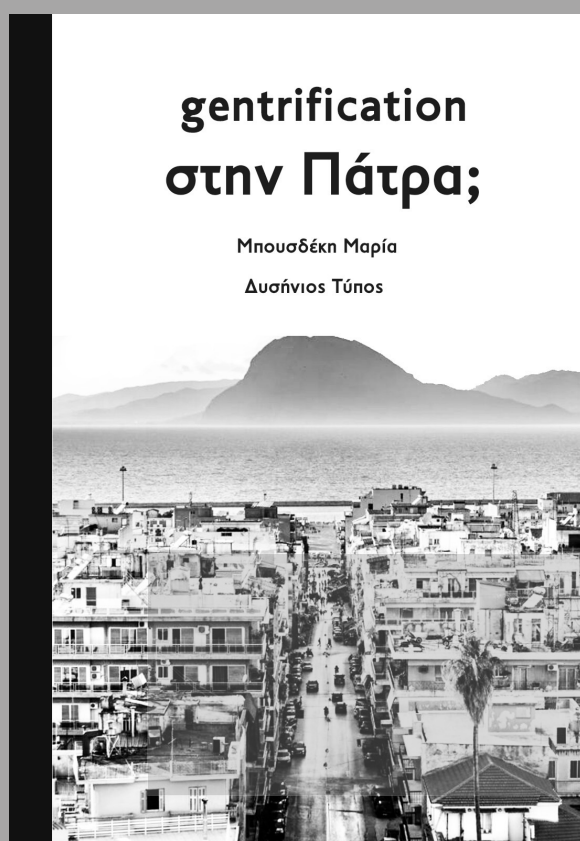
Αντίθετα, τα αιτήματά τους είναι πιο επίκαιρα από ποτέ. Όσο κι αν ο εχθρός φαντάζει άτρωτος και οι συσχετισμοί είναι αρνητικοί, θα πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας πως η επιθετικότητά του

εδράζεται στην αδυναμία του να αναπαραγάγει τον εαυτό του όπως θα ήθελε και να επιλύσει τις αθεράπευτες αντιφάσεις του, στην ορατή πλέον προοπτική σήψης και κατάρρευσής του. Σε αυτές τις κρίσιμες συνθήκες, η εμφάνιση του λαϊκού παράγοντα στο προσκήνιο, η αναζωπύρωση των κοινωνικών και ταξικών αγώνων, το πέρασμα από την αγωνιστική άμπωτη στην κινηματική παλύρροια είναι πολλές φορές ενδεχόμενα πιθανά και αναμενόμενα. Αδυνατούμε να τα προβλέψουμε κυρίως λόγω της δυσκολίας να σκεφτούμε συνολικά και σφαιρικά, κυρίως λόγω του κατακερματισμού και της αποσπασματικότητας που μαστίζουν τόσο τη σκέψη όσο και την πράξη.

Απέναντι στα σύννεφα του πολέμου, να αντιτάξουμε τον αγώνα για να φύγουν όλες οι στρατιωτικές βάσεις των ιμπεριαλιστών από τη χώρα, χτίζοντας βήμα-βήμα ένα διεθνιστικό αντιπολεμικό κίνημα ικανό να μπλοκάρει το σφαγείο που μας ετοιμάζουν. Η πρόσφατη πολιτική, μαζική και μαχητική, απεργία των ιταλών εργαζομένων δείχνει τον δρόμο που πρέπει να ακολουθήσει το διεθνές προλεταριάτο ενάντια στον πόλεμο. Απέναντι στις νεοφιλελεύθερες πολιτικές που γεννούν Τέμπη, γενοκτονίες, φτώχεια, πείνα, εξαθλίωση, ολοκληρωτισμό, να ενώσουμε το νήμα του συνθήματος «τα κέρδη τους ή οι ζωές μας», σκιαγραφώντας όλα τα κοινωνικά ζητήματα που μας κάνουν να ασφυκτιούμε και να μην μπορούμε να αναπνεύσουμε. **Με οργάνωση στη βάση κι ενότητα στη δράση να σηκωθούμε λίγο ψηλότερα!**

Gentrification στην Πάτρα;

ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΗ

Στη δεύτερη αυτή εργασία της για το φαινόμενο του gentrification, η Μαρία Μπουσδέκη επεκτείνει την προβληματική για την πόλη και τον εξευγενισμό, στην πόλη όπου ζει και αγωνίζεται, την πόλη της

Πάτρας. Μια μικρομέγαλη πόλη που μπορεί να μην βίωσε την ξέφρενη μοίρα των βιομηχανικών μεγαλουπόλεων ή των τερασίων τουριστικών αποβάσεων, ωστόσο σήμερα, αργά αλλά σταθερά, διώχνει και αυτή τους κατοίκους της από τις κεντρικές πολεοδομικές της εστίες.

Η ένταξη αυτής της προβληματικής στο πεδίο της ταξικής πάλης και του πολιτικού ανταγωνισμού είναι επίσης πολύ σημαντική. Η Ελλάδα, για λόγους που ανάγονται στις ιστορικές και κοινωνικές της ιδιαιτερότητες, δεν είχε την εμπειρία των ριζοσπαστικών κινημάτων πόλης και κατοικίας που αναπτύχθηκαν κυρίως στη Δυτική Ευρώπη και στις ΗΠΑ. Έτσι, οι όποιες εξευγενιστικές μεταμορφώσεις των κέντρων γίνονται σήμερα «από τα πάνω», χωρίς κοινωνικό έλεγχο και συμμετοχή, χωρίς τη διαλεκτική πίεση των κοινωνικών κινημάτων πόλης, χωρίς τις αξιακές και ηθικές προτεραιότητες της ζωής.

Για τον λόγο αυτό, η εργασία της Μαρίας -δουλειά συστηματική και τεκμηριωμένη- είναι διπλά σημαντική. Γιατί, εκτός από τον εντοπισμό και την ανάδειξη του φαινομένου,

αναδεικνύει ορισμένες πτυχές του τρόπου με τον οποίο η κοινωνική διεκδίκηση πρέπει να αρθρωθεί· όχι ως ένα κίνημα not in my back yard, αλλά ως μια ανοιχτή, κοινωνική και δημόσια κινητοποίηση των κατοίκων για την επανοικειοποίηση του δημόσιου χώρου και των πόλεων τους.

Φυσικά, τα πεδία που ανοίγουν τον σύγχρονο διάλογο είναι πολλά. Σε μια εποχή που ο δημόσιος χώρος, αν και φαινομενικά αυξάνεται, στην πραγματικότητα εξευγενίζεται για να παραδοθεί στην αγοραία εκμετάλλευση μια ιστορική καμπή όπου η κατοικία γίνεται ξανά προνόμιο των λίγων, τα ποσοστά ιδιοκατοίκησης μειώνονται ραγδαία, ενώ οι κατοικίες (προς τουριστική και άλλη εκμετάλλευση) αυξάνονται εξίσου ραγδαία, το αίτημα για δημόσιο - κοινωνικό χώρο, για δημόσια - κοινωνική οργάνωση και διαχείριση των υποδομών και των δικτύων, αλλά και για κοινωνική κατοικία, θα τεθεί αναγκαστικά στην ημερήσια διάταξη.

Από τον πρόλογο του Σωτήρη Λυκουριώτη για την έκδοση

Συνέντευξη με τον Κυριάκο Βλαχόπουλο, μέλος του παγκόσμιου στόλου αλληλεγγύης Global Sumud Flotilla και μέλος του πληρώματος του πλοίου «Παύλος Φύσσας»

1. Τι ήταν ο παγκόσμιος στόλος αλληλεγγύης Global Sumud Flotilla; Μέσα σε ποια συγκυρία πραγματοποιήθηκε και σε τι στόχευε;

Αποτελεί τη συνένωση τριών πρωτοβουλιών: του Global march to Gaza που επιχειρήσε στις αρχές του φετινού καλοκαιριού, από την Αίγυπτο να προσεγγίσει τα νότια σύνορα της Γάζας στη Ράφα, σπάζοντας το χερσαίο αποκλεισμό και πιέζοντας την ανθρωπιστική βοήθεια να μπει μέσα στην Παλαιστίνη, του κονβόι Sumud από τις χώρες του Μαγκρέπ και του Freedom Coalition με ναυτικές αποστολές εδώ και πολλά χρόνια. Αυτές οι τρεις πρωτοβουλίες συγκρότησαν την αποστολή με όνομα Global Sumud Flotilla.

Η συνένωση αυτή, αποδεικνύει το πως ομάδες με χρόνια εμπειρία σε διεθνείς αποστολές στην Παλαιστίνη και νεότερες πρωτοβουλίες από κοινού κατάφεραν να δημιουργήσουν τη μεγαλύτερη αποστολή σε αριθμό караβιών που έγινε ποτέ έως τώρα. Αποδεικνύει πως η διεθνιστική αλληλεγγύη, η ενεργή δράση είναι καθήκον των λαών απέναντι στη συνεχιζόμενη γενοκτονία και την εξαναγκαζόμενη λιμοκτονία του Παλαιστινιακού λαού. Είναι το όπλο των λαών για να “πολεμήσουν” τον πόλεμο των σιωνιστών. Ο στόλος αυτός λοιπόν στόχευε αφενός, στη συμβολική μεν αλλά έμπρακτη βοήθεια του Παλαιστινιακού λαού μεταφέροντας τρόφιμα και φάρμακα, με πρόθεση εμείς οι ίδιοι να τα παραδώσουμε και αφετέρου στην πολιτική και επικοινωνιακή πίεση τόσο στο κράτος του Ισραήλ όσο και στις κυβερνήσεις της Δύσης.

2. Γιατί «Παύλος Φύσσας»; Πώς πήρες την απόφαση να συμμετάσχεις στο στόλο;

Αν ζούσε ο Παύλος είμαι σίγουρος ότι θα ήταν πάνω σε ένα από τα καράβια. Θα ήταν πολύ περήφανος με την αποστολή αυτή. Η στάση του ήταν πάντα με τους φτωχούς, τους αδύναμους. Η ανάγκη του να βοηθάει τα δύσκολα χρόνια της κρίσης απόρους και άστεγους, δεν εκκινούσε από ένα φιλανθρωπικό συναίσθημα αλλά από τη πυρηνική του αντίληψη, ότι όλοι πρέπει να είναι ίσοι, να μην πεινάει κανείς. Να μην βιώνει κανένας την αδικία. Όλοι και όλες δέχτηκαν να ονομάσουμε το πλοίο «Παύλος Φύσσας». Η πλειονότητα ανήκουμε σε αυτή τη γενιά που καταλάβαμε πλήρως τι σήμαινε η “θυσία” του Παύλου για το αντιφασιστικό κίνημα. Για να μην υπάρξει κανένας άλλος νεκρός από χέρι φασίστα. Καταλάβαμε ότι τα 4 λεπτά που άντεξε όρθιος ήταν θέση μάχης - και ζωής παράλληλα για εμάς. Σε αυτή την αποστολή τον θέλαμε μαζί μας. Να μας οδηγήσει όσο πιο κοντά γινόταν στη Γάζα.

Η συμμετοχή μου στην αποστολή δεν ήταν σίγουρη. Κανένας και καμία δεν είχε εξασφαλισμένη θέση. Παρόλο που ήμουν από τους πρώτους της οργανωτικής ομάδας αυτής της αποστολής, μέχρι τελευταία στιγμή μας ενδιέφερε η επιτυ-

χία, το ξεκίνημα της αποστολής και όχι τόσο η προσωπική μας θέση σε αυτήν. Όσο πλησίαζε ο καιρός αντιλαμβανόμουν την ιστορικότητα μιας τέτοιας επιχείρησης. Το ποσό σημαντική είναι και κυρίως ότι η πολιτική που παρήγαγε ήταν στη σωστή κατεύθυνση.

3. Αργά το βράδυ της 1ης Οκτώβρη και σε απόσταση περίπου 70 ναυτικών μιλίων από τη Γάζα, ο στόλος δέχεται επίθεση σε διεθνή ύδατα από τις Ισραηλινές δυνάμεις κατοχής. Τι ακολούθησε της επίθεσης; Εσύ, όπως και άλλα μέλη της αποστολής προχωρήσατε σε απεργία πείνας.

Είναι Τετάρτη 1 Οκτώβρη. Με το που έπεσε ο ήλιος γύρω στις 19.30, επιχειρούν 30+ σκάφη του ισραηλινού ναυτικού εναντίον του στόλου. Αυτό που ακολουθεί την παράνομη επιχείρηση, του IDF και της ομάδας Sahayet 13 υπό τη διοίκηση του αρχιναύαρχου -commander in chief of israeli navy- David saar Salama σύμφωνα με ισραηλινά ειδησεογραφικά, σε διεθνή ύδατα είναι πράξη πειρατείας στην κυριολεξία. Από την άλλη αποτελεί και το πιο ωραίο βράδυ στη ζωή πολλών από εμάς. Στο σύνολο 72 σκάφη (GSF και ισραηλινό ναυτικό) για 12 ώρες “ναυμαχούν” στα ανοιχτά της Μεσογείου. Προσπαθούμε με ελιγμούς να αποφύγουμε τα πολεμικά πλοία με στόχο να φτάσουμε ένα μίλι τη φορά πιο κοντά στη Γάζα. Μια συλλογική δυναμική εκείνο το βράδυ, δηλώνει πως δεν παραδίδεται και προχωρά ενάντια στις εξαγγελίες να σταματήσουμε. Μετά από πολλές ώρες το πάνοπλο ναυτικό κάνει ρεσάλτο στα πλοία και παίρνει τον έλεγχο. Οδηγούμε στο λιμάνι της πόλης Ασντότ και από εκεί στη φυλακή kzetiot στην έρημο Νεγκέφ στο νότιο Ισραήλ. Είχαμε σωστά αποφασίσει πως θα ξεκινήσουμε απεργία πείνας από τη στιγμή της παράνομης απαγωγής μας, με αίτημα την άμεση απελευθέρωση μας από τις κατοχικές δυνάμεις του Ισραήλ. Πάντα με οδηγό την αλληλεγγύη μας στον αδούλωτο παλαιστινιακό λαό. Μια ελάχιστη πράξη αλληλεγγύης σε αυτούς που εξαναγκάζονται σε λιμοκτονία.

4. Τελικά, ο στόχος της αποστολής επετεύχθη; Τι αφήνει πίσω της μια τέτοια προσπάθεια; Τέλος, η συνέντευξη αυτή πραγματοποιείται σε μια κρίσιμη στιγμή για τον λαό της Παλαιστίνης και τις δυνάμεις της Αντίστασης, έχοντας υπογραφεί εκκεχειρία. Μια πρώτη εκτίμηση για το τι σημαίνει αυτό και ποια τα καθήκοντα μας από εδώ και πέρα;

Ο στόχος της αποστολής ναι επετεύχθη! Παρόλο που δεν καταφέραμε να σπάσουμε το παράνομο θαλάσσιο ναυτικό αποκλεισμό της λωρίδας της Γάζας και να παραδώσουμε τη συμβολική ανθρωπιστική βοήθεια που φέραμε μαζί. Η διεθνής αποστολή του στόλου κατάφερε επικοινωνιακά και πολιτικά με το λόγο και τη δράση της να κινητοποιήσει εκατοντάδες χιλιάδες σε όλο τον κόσμο, ακόμα και εκατομμύριο

στις διαδηλώσεις της Ιταλίας (βλ. γενική απεργία στις 2 Οκτώβρη). Η Παλαιστίνη το κατάφερε πρωτίστως. Το Global Sumud Flotilla βοήθησε με υλικούς όρους -μαζικές απεργίες- στις δυτικές κοινωνίες και κοινωνικούς αυτοματισμούς που ενεργοποιήθηκαν -δράσεις αλληλεγγύης & διαμαρτυρίες- να πιέσει τις κυβερνήσεις αναδεικνύοντας τη συνεργασία τους και σε άλλες περιπτώσεις σαμποτάροντας το κράτος δολοφόνο του Ισραήλ. Αφήνει πίσω της επίσης μια πολιτική παρακαταθήκη, η οποία αν αξιοποιηθεί σωστά -δηλαδή ανταποκρινόμενη στο διεθνιστικό καθήκον με συνέπεια και σχέδιο- μπορεί να αποτελέσει τη βάση για την ανασυγκρότηση ενός σοβαρού αντιπολεμικού κινήματος.

“Ειδικά, αυτή τη χρονική στιγμή με μια εύθραυστη εκκεχειρία να κρίνει την πρώτη φάση μιας συμφωνίας για την κατάπαυση του πυρός. Κανένας εφησυχασμός δε χωράει, ούτε το φιλοπαλαιστινιακό - αντιιμπεριαλιστικό κίνημα να σταματήσει να αγωνίζεται ενάντια στην ελληνική αστική τάξη και τη στρατηγική στρατιωτική-οικονομική συνεργασία με το Ισραήλ. Στο τέλος της ημέρας να θυμόμαστε πίσω από ξύλινες εκφράσεις και ιδεολογικές διατυπώσεις, ότι το μεγάλο και σπουδαίο της Παλαιστινιακής αντίστασης, είναι ότι η ίδια μας μαθαίνει να είμαστε εμείς πρώτα ελεύθεροι.”

Αυτή απελευθερώνει εμάς και όχι εμείς αυτήν. Έτσι λοιπόν όλη αυτή η προσπάθεια, όλες οι πρωτοβουλίες αλληλεγγύης και ακτιβισμού, οι συνεπείς κοινωνικοί και ταξικοί αγώνες δημιουργούν ριζοσπαστικές και επαναστατικές αφετηρίες. Η υλική και κοινωνική σύγκρουση ανοίγει το δρόμο. Τη δεκαετία του 60’-τα τελευταία χρόνια του πολέμου στο Βιετνάμ και πιο συγκεκριμένα το 1964- οι Αμερικανοί αξιωματικοί αναθέτουν στο αρχιτεκτονικό γραφείο του Κωνσταντίνου Δοξιάδη που βρισκόταν στο ζενίθ του εκείνη την εποχή, να σχεδιάσει τη χωρική και πολεοδομική αναδιάταξη της πόλης του Σαϊγκόν στο νότιο Βιετνάμ. Στόχος τους ήταν μια νέα οχυρωμένη πόλη αποτρέποντας την επιρροή των κομμουνιστών ανταρτών Βιετκόνγκ στους αγροτικούς πληθυσμούς. Μια στρατηγική των Αμερικανών ιμπεριαλιστών να εφαρμόσουν τα πολιτικά τους σχέδια την επαύριο της

νίκης τους. Το σχέδιο απέτυχε και εγκαταλείφθηκε χάνοντας τον πόλεμο λίγα χρόνια αργότερα. Τώρα προσφέρεται η Γάζα για τη νέα Ριβιέρα στα όνειρα των ισραηλινών σιωνιστών και των Αμερικανών του real estate. Στα χώματα της ιερής Παλαιστίνης, πολυτελή ξενοδοχεία και καζίνο με τον Τραμπ να σχεδιάζει εκ νέου πάνω σε μακέτα τη νέα Γάζα. Θα αποτύχει και αυτό! Παραθέτο-

ντας αυτά τα δύο παραδείγματα το ερώτημα που τίθεται είναι εμείς τί κάνουμε; Δειλά δειλά αλλά στοχευμένα θα απαντούσα, ότι μια νέα αποστολή με σοβαρές πολιτικές και οργανωτικές προϋποθέσεις, οφείλει να σκεφτεί και να σχεδιάσει τη συμβολή της στην ανοικοδόμηση. Ένα μεγάλο και δύσκολο -σχεδόν ακατόρθωτο πλάνο- το οποίο αξίζει τη προσπάθεια. Να βάλουμε το δικό

μας λιθαράκι, μέχρι και το χτίσιμο ενός σχολείου σε μια καταστραμμένη γη. **Εκεί που στα ερείπια ενός βομβαρδισμένου σπιτιού γράφει σε σύνθημα στα αραβικά: “θα επιστρέψουμε και θα τα χτίσουμε όλα από την αρχή”.**

Ghassan Ali, ένας ελευθεριακός κομμουνιστής στο Λαϊκό Μέτωπο για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης (PFLP)

Μετάφραση: Γιώργος Μ.

[Η συνέντευξη που ακολουθεί δημοσιεύτηκε το 2010 στο τεύχος 77 του *Alternative Libertaire* και είναι διαθέσιμη στο *The Anarchist Library*. * Πρόκειται για μια συνέντευξη που χρονολογείται αρκετά πίσω στο παρελθόν σε σχέση με τη σημερινή κατάσταση που επικρατεί στην Παλαιστίνη, αλλά και ευρύτερα στην σύγχρονη γεωπολιτική συνθήκη. Αντίστοιχα και οι απόψεις του Ghassan Ali, ενός ελευθεριακού αγωνιστή του PFLP, τοποθετούνται στο αντίστοιχο χρονικό πλαίσιο, τη δεκαετία του 2000, στη γη της Παλαιστίνης που η τότε πολιτική και κοινωνική κατάσταση έχει αρκετές διαφορές με τη σημερινή. Ως Συντακτική Ομάδα δε συμφωνούμε πλήρως σε όλα όσα αναφέρει αλλά προχωρήσαμε στη μετάφραση γιατί θεωρούμε σημαντικό να αναδεικνύονται τόσο οι θέσεις ελευθεριακών και αναρχικών αγωνιστών που δραστηριοποιούνται στην Παλαιστινιακή Αντίσταση, όσο και γιατί το PFLP αποτελεί παράδειγμα μετωπικής συμπίεσης και αγώνα στην παλαιστινιακή υπόθεση, ο λόγος και η δράση του οποίου μας εμπνέουν και στη σημερινή συγκυρία. Σε μια εποχή που η κυρίαρχη ιδεολογία θέλει να μας πείσει για το πόσο οπισθοδρομικές, αυταρχικές και συγκεντρωτικές είναι οι Οργανώσεις της Παλαιστινιακής Αντίστασης, τέτοιες αφηγήσεις έρχονται για να ανατρέψουν την ιμπεριαλιστική προπαγάνδα.]

Ο Γκασάν Αλί είναι Παλαιστίνιος πρόσφυγας τρίτης γενιάς. Οι παππούδες του εκδιώχθηκαν από το χωριό τους, που σήμερα βρίσκεται στο Ισραήλ. Αυτός και οι γονείς του γεννήθηκαν σε προσφυγικούς καταυλισμούς στη Λωρίδα της Γάζας. Ως παιδί, πέταξε πέτρες στην Πρώτη Ιντιφάντα (1987-1993). Αφηγείται το ταξίδι του στο *Alternative Libertaire* και εξηγεί τη θέση του ως ελευθεριακός κομμουνιστής στο PFLP και το μονοπάτι που βλέπει για την Αντίσταση.

Ποια είναι η κατάσταση στη Γάζα από τον πόλεμο τον Ιανουάριο;

Η Γάζα εξακολουθεί να βρίσκεται σε αδιέξοδο. Από τη μία πλευρά, η ανθρωπιστική κατάσταση συνεχίζει να επιδεινώνεται. Ο αποκλεισμός που επιβλήθηκε από το Ισραήλ και τη διεθνή κοινότητα μας έχει κλειδώσει σε αυτό το γκέτο, όπου ο λαός αντιμετωπίζει καταστροφή, πείνα και υγειονομική καταστροφή. Πάνω από 40.000

σπίτια και κτίρια καταστράφηκαν και οι κάτοικοί τους, που ζουν σε σκηνές και καταυλισμούς, αντιμετώπισαν τον πρώτο τους χειμώνα.

Η πολιτική κατάσταση είναι απελπιστική: το Ισραήλ συνεχίζει το αποικιοκρατικό του σχέδιο, αφού επέβαλε τους όρους του στην αμερικανική κυβέρνηση, με την Ευρώπη να ακολουθεί. Οι ισραηλινοί πολέμαρχοι απειλούν τη Γάζα με έναν νέο πόλεμο και η Δύση ανταποκρίνεται επιβραδύνοντας την καταδίκη του Ισραήλ από την επιτροπή έρευνας του ΟΗΕ.

Στη συνέχεια, υπάρχει η εσωτερική κατάσταση, η οποία επηρεάζει τους Παλαιστίνιους πιο βαθιά από οποιοδήποτε άλλο πρόβλημα. Οι εσωτερικές διαμάχες τροφοδοτούνται από τις εντολές της Φατάχ και της Χάμας, οι οποίες επικεντρώνονται στα δικά τους συμφέροντα και στις περιφερειακές και παγκόσμιες συμμαχίες τους. Ο παλαιστινιακός λαός είναι αυτός που θα πληρώσει το τίμημα για αυτές τις συγκρούσεις. Η κατάσταση είναι πολύ ζοφερή και οι κίνδυνοι σοβαροί. Ποτέ η παλαιστινιακή υπόθεση δεν ήταν σε μεγαλύτερο κίνδυνο από ό,τι σήμερα.

Πώς μπήκες αρχικά στο PFLP;

Ως έφηβος, ήμουν υποστηρικτής της Φατάχ. Όμως, την εποχή των Συμφωνιών του Όσλο, γνώρισα τον Χάινταρ Αμπντελσάφι, μια σημαντική προσωπικότητα της αντίστασης που είχε προεδρεύσει της παλαιστινιακής αντιπροσωπείας στις ειρηνευτικές διασκέψεις της Μαδρίτης. Μου έδωσε ένα αντίγραφο των Συμφωνιών του Όσλο και μου εξήγησε τους κινδύνους για τον αγώνα μας. Η πολιτική μου συνείδηση διαμορφώθηκε μέσω αυτής της συνάντησης και μέσω των παρατηρήσεών μου για τη διαφθορά, την κοινωνική αδικία, τις πολιτικές φυλακίσεις και την καταστολή κάθε φωνής που ήταν κριτική προς την εξουσία. Αυτή η εποχή, που ονομάστηκε «Χρυσές Μέρες της Συμφωνίας του Όσλο», με οδήγησε να ενταχθώ στην φοιτητική ένωση του PFLP και στη συνέχεια να γίνω μέλος του.

Πώς θα χαρακτηρίζατε το PFLP το 2009; Υπάρχουν διαφορές μεταξύ των δηλωμένων στόχων του και της πραγματικής πολιτικής του;

Το 2006, το PFLP κέρδισε μόνο 3 έδρες στις γενικές εκλογές. Ωστόσο, σήμερα βρίσκεται σε καλύτερη θέση λόγω της απογοήτευσης από τις πολιτικές της Χαμάς και της Φατάχ, οι οποίες οδήγησαν σε εσωτερικές διαιρέσεις και εμφύ-

λιο πόλεμο και εξυπηρετούν περισσότερο από οτιδήποτε άλλο την κατοχή. Αλλά το PFLP – και όλες οι αριστερές δυνάμεις – συρρικνώνονται εδώ και χρόνια και δεν μπορούν να θεωρηθούν ισχυρές, αξιόπιστες εναλλακτικές λύσεις. Αυτό θα απαιτήσει σημαντικές αλλαγές στη στρατηγική.

Ως ελευθεριακός κομμουνιστής και μέλος του PFLP, ποια είναι η θέση σου μέσα στην οργάνωση;

Η PFLP έχει μια ευρεία και ποικιλόμορφη κληρονομιά. Όταν ιδρύθηκε (1967) ήταν κυρίως αραβική εθνικιστική οργάνωση, αλλά αργότερα, το 1972, προσχώρησε στο μαρξισμό. Ασχολείται κυρίως με τον αγώνα για την απελευθέρωση και την κοινωνική δικαιοσύνη. Σήμερα αποτελείται από μαοϊκούς και σταλινικούς, αλλά και από ελευθεριακούς αγωνιστές όπως εγώ. Όλοι προσπαθούν να κάνουν τη φωνή τους να ακουστεί. Ως ελευθεριακός κομμουνιστής, πιστεύω ότι οι συλλογικοί αγώνες είναι πιο σημαντικοί από την προσπάθεια ενοποίησης όλων των δυνάμεων της παλαιστινιακής αριστεράς: η ένωση των αδυναμιών δεν θα οδηγήσει απαραίτητα σε δύναμη και αποτελεσματικότητα. Για να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στο μέλλον μας, το PFLP πρέπει να κοιτάξει το παρελθόν του: για παράδειγμα, τις εμπειρίες των λαϊκών επιτροπών κατά τη διάρκεια της Πρώτης Ιντιφάντα, οι οποίες δημιούργησαν εκπαιδευτικές, κοινωνικές, πολιτιστικές και οικονομικές δομές. Τα λαϊκά σχολεί αντικατέστησαν αυτά που έκλεισαν λόγω της κατοχής, και οι συνεταιρισμοί στις αυλές αντικατέστησαν τις θέσεις εργασίας που χάθηκαν στο Ισραήλ. Ήταν ένας πολύ αποτελεσματικός αγώνας: η εμπειρία κινητοποίησε ολόκληρο τον πληθυσμό – άνδρες, γυναίκες και παιδιά σε κάθε πόλη, χωριό και προσφυγικό καταυλισμό. Τότε, ναι, μπορούσαμε να μιλήσουμε για μια ενωμένη αριστερά.

Ποια είναι η τρέχουσα κατάσταση των σχέσεων μεταξύ της Χαμάς, του Λαϊκού Μετώπου για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης (PFLP) και της Φατάχ;

Το PFLP είχε πάντοτε ως αρχή: «Ενωμένος αγώνας ενάντια στην κατοχή και δημοκρατική συζήτηση για τον κοινωνικό αγώνα και τα εσωτερικά ζητήματα». Τόσο το PFLP, όσο και η Φατάχ και η Χαμάς επιδιώκουν να αλλάξουν την εσωτερική κατάσταση και να τερματίσουν τη

διαίρεση ανάμεσα στις δυνάμεις της αντίστασης. Δυστυχώς, οι δύο πόλοι της δεξιάς — η Χαμάς και η Φατάχ — συμπεριφέρονται με τρόπο μάλλον φατριαστικό: «Αν δεν είσαι μαζί μας, είσαι εναντίον μας!». Και οι δύο θέλουν το μονοπώλιο της πολιτικής νομιμότητας και απαιτούν από τους άλλους να συμμορφωθούν.

Μετά τις εκλογές του 2006, το PFLP πήρε ξεκάθαρη θέση: είμαστε υπέρ της ενότητας της αντίστασης, υπέρ της δημοκρατίας και της τάξης μεταξύ των Παλαιστινίων. Αυτή είναι η βασική μας θέση από τότε. Είμαστε αντίθετοι στις πολιτικές φυλακίσεις και σε άλλες παραβιάσεις των πολιτικών και προσωπικών ελευθεριών. Διότι, για το PFLP, δεν υπάρχει τίποτα που να δικαιολογεί τους Παλαιστίνιους να σκοτώνουν ο ένας τον άλλον. Όμως αυτές οι θέσεις μάς έχουν δημιουργήσει προβλήματα με τους μηχανισμούς ασφαλείας τόσο στη Δυτική Όχθη όσο και στη Γάζα — δηλαδή, και με τις δύο παλαιστινιακές αρχές.

Ποια είναι η τρέχουσα κατάσταση των κοινωνικών κινημάτων στην αντίσταση κατά του Ισραήλ [2010];

Κατά τη διάρκεια της Δεύτερης Ιντιφάντα, που ξεκίνησε το 2000, η οργανωμένη ένοπλη αντίσταση δεν άρχισε παρά μόνο τον τρίτο μήνα της Ιντιφάντα, μετά τη σφαγή διαδηλωτών από τις ισραηλινές δυνάμεις. Η ανισορροπία ανάμεσα στους διαδηλωτές και τα μαχητικά αεροσκάφη οδήγησε σε μια λαϊκή ένοπλη εξέγερση.

Όμως, το πρόβλημα που παραμένει είναι ακόμη η έλλειψη στρατηγικής και πολιτικών αιτημάτων. Η Παλαιστινιακή [Εθνική] Αρχή καλείται να διαπραγματευτεί με το Ισραήλ — κάτι που υπήρξε και παραμένει εντελώς αναποτελεσματικό — και να υπακούσει στις Ηνωμένες Πολιτείες. Όσον αφορά τη Χαμάς, συνεχίζει να καταφεύγει

απλώς στη δημαγωγία, τροφοδοτούμενη από τη βαρβαρότητα του Ισραήλ.

Ωστόσο, υπάρχουν αρκετά παραδείγματα λαϊκής αντίστασης απέναντι στην κατοχή: το μποϊκοτάζ, οι διαδηλώσεις ενάντια στο τείχος, οι εκστρατείες για τη συγκομιδή ελιών μαζί με τους αγρότες και ούτω καθεξής. Αν οι Παλαιστίνιοι και το διεθνές κίνημα αλληλεγγύης μπορούσαν να επεκτείνουν αυτές τις δράσεις, θα μπορούσαν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην αντίσταση απέναντι στην κατοχή.

Πιστεύεις ότι οδεύουμε προς μια Τρίτη Ιντιφάντα;

Δεδομένου του περιφερειακού και εσωτερικού πλαισίου, είναι δύσκολο να πει κανείς αν αυτό είναι εφικτό. Οι διαπραγματεύσεις βρίσκονται σε κατάσταση «κλινικού θανάτου» και η ισραηλινή κυβέρνηση δεν έχει καμία πρόθεση να παραχωρήσει οτιδήποτε στον Μαχμούντ Αμπάς, ο οποίος είναι ο τελευταίος που εξακολουθεί να πιστεύει στις διαπραγματεύσεις. Οτιδήποτε είναι δυνατόν. Η απουσία εθνικής ενότητας και η πλήρης πολιτική απόκλιση μεταξύ των δύο κύριων παλαιστινιακών δυνάμεων καθιστούν δύσκολη την επίτευξη μιας ενιαίας στρατηγικής αντίστασης — μιας «Τρίτης Ιντιφάντα» — στο άμεσο μέλλον. Πρέπει, όμως, επίσης να θυμόμαστε ότι κανείς δεν είχε προβλέψει τη γέννηση των δύο πρώτων Ιντιφάντα.

Και για να κλείσουμε, το πιο δύσκολο ερώτημα: ένα κράτος ή δύο κράτη...;

Να σας υπενθυμίσω ότι μέχρι το 1974, οι Παλαιστίνιοι ζητούσαν μια λύση ενός κράτους — ένα κοσμικό και δημοκρατικό κράτος. Αυτό το αίτημα εγκαταλείφθηκε υπό την πίεση της διεθνούς κοινότητας. Έκτοτε, η PLO ζητά τη δημιουργία ενός παλαιστινιακού κράτους περιορισμένου στα σύνορα των εδαφών που κατέλαβε το Ισρα-

ήλ το 1967, το οποίο αντιστοιχεί στο 27% της παλαιάς Παλαιστίνης υπο την Βρετανική Εντολή. Από την έναρξη των διαπραγματεύσεων για την εφαρμογή των ψηφισμάτων του ΟΗΕ, δεν έχει υπάρξει ούτε ένα σημάδι αναγνώρισης αυτών των ψηφισμάτων από το Ισραήλ. Αντιθέτως, τα εδάφη του μελλοντικού παλαιστινιακού κράτους έχουν κατακερματιστεί· το ζήτημα της επιστροφής των προσφύγων απορρίπτεται· το τέλος του εποίκισμού έχει αναβληθεί επ' αόριστον. Τέλος, οι Παλαιστίνιοι με ισραηλινή υπηκοότητα — το 20% του πληθυσμού — κινδυνεύουν να απελαθούν, ώστε να εξαλειφθεί η απειλή που συνιστούν για τη «δημογραφική καθαρότητα του εβραϊκού κράτους».

Το σημαντικό, κατά τη γνώμη μου είναι να τερματιστεί το αποικιοκρατικό σχέδιο του Ισραήλ και όλοι να βρεθούν σε μια κατάσταση όπου δικαιούνται ίση μεταχείριση, ανεξάρτητα από τη θρησκεία ή την εθνότητα τους. Ένα ενιαίο, δημοκρατικό κράτος θα επέτρεπε σε αυτό το όνειρο να δει το φως της ημέρας, αλλά σήμερα δεν πιστεύω ότι η κατάσταση και η ισορροπία των δυνάμεων προσφέρουν κάποια πιθανότητα σε αυτή τη λύση. Σε κάθε περίπτωση, όποια κι αν είναι η θέση του ενός ή του άλλου πάνω σε αυτό το ζήτημα, ο ρόλος και το άμεσο καθήκον όλων είναι να θέσουν τέλος στην αποικιακή κατοχή και να αγωνιστούν για μια αξιοπρεπή ζωή, η οποία μπορεί να δώσει ελπίδα στις επόμενες γενιές.

*Alternative Libertaire interviewing Ghassan Ali. Ghassan Ali, a libertarian communist in the PFLP

Διαθέσιμο στο: <https://theanarchistlibrary.org/library/alternative-libertaire-ghassan-ali-a-libertarian-communist-in-the-pflp>

Κανένας φοιτητής δε θα διαγραφεί!

Άμμος στα γρανάζια της εκπαιδευτικής αναδιάρθρωσης

Γράφει η Λυδία Τ. και ο Λουκάς Σ.

Η επιτελούμενη εκπαιδευτική αναδιάρθρωση των τελευταίων δεκαετιών αποτελεί μια αδιάκοπη διαδικασία που έχει ξεδιπλώσει πλήθος αγώνων και κινημάτων που έχουν χαράξει την ιστορία και συνιστούν σημεία αναφοράς των αγώνων που ξεδιπλώνονται. Από τις μαθητικές κινητοποιήσεις του '90-'91, τα φοιτητικά του '06-'07 μέχρι και το κύμα καταλήψεων ενάντια στην ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων τους πρώτους μήνες του 2024. Τα τελευταία χρόνια, με τους νόμους Γαβρόγλου, Κεραμέως-Χρυσοχοϊδη και Πιερρακάκη - ο τελευταίος μέσω παράκαμψης του άρθρου 16 του Συντάγματος θεσμοθέτησε την ίδρυση παραρτημάτων ξένων πανεπιστημίων - η δημόσια και δωρεάν τριτοβάθμια εκπαίδευση βρίσκεται όσο ποτέ άλλοτε στο στόχαστρο, με τους ταξικούς φραγμούς να οξύνονται σε όλες τις βαθμίδες, από την Τράπεζα Θεμάτων και την ΕΒΕ έως τα όρια φοίτησης και τις επι-

κείμενες διαγραφές.

Τρία χρόνια μετά την ψήφιση του πολυνομοσχεδίου Κεραμέως-Χρυσοχοϊδη, μιας βαθιά αντιδραστικής τομής που εισήγαγε την πανεπιστημιακή αστυνομία, την ΕΒΕ, τα πειθαρχικά και την εξίσωση πτυχίων ιδιωτικών κολλεγίων, βρισκόμαστε ένα βήμα πριν την εφαρμογή ακόμη μιας διάταξής του, που απειλεί 30.000 φοιτητές με διαγραφή. Οι διαγραφές ενσαρκώνουν την προσπάθεια πλήρους εναρμόνισης του πανεπιστημίου με τις επιταγές του κεφαλαίου. Η εφαρμογή των διαγραφών από το εκάστοτε τμήμα στοχεύει ακριβώς στην «θετική αξιολόγησή» του, με δεδομένο πως η χρηματοδότηση του καθορίζεται και από τον αριθμό των ενεργών φοιτητών, μείωσης της οποίας μεταφράζεται είτε σε συγχώνευση είτε οριστικό κλείσιμο. Παρά την παράταση ορισμένων εξαμήνων που υπό προϋποθέσεις δόθηκε, ο ταξικός χαρακτήρας του μέτρου εί-

ναι ξεκάθαρος. Όταν η ακρίβεια και το αυξημένο κόστος ζωής-φοίτησης διαμορφώνουν μια ασφυκτική καθημερινότητα για πολλούς φοιτητές, η εργασία (συνήθως μαύρη και ανασφάλιστη) παράλληλα με τις σπουδές τους αποτελεί μονόδρομος για να επιβιώσουν. Η θέσπιση των ορίων φοίτησης στέκεται ως ένας ακόμη φραγμός διαμορφώνοντας εξοντωτικούς ρυθμούς σπουδών σε όσους δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να ανταπεξέλθουν, καθιστώντας τελικά την εκπαίδευση προνόμιο λίγων που διαθέτουν τους πόρους. Ταυτόχρονα, ο μύθος περί «οικονομικής επιβάρυνσης» από τους λεγόμενους «αιώνιους φοιτητές» που καθεστωτικά ΜΜΕ-κυβερνητική μπάντα αναπαράγουν καταρρέει, αφού όσοι υπερβούν τα όρια φοίτησης χάνουν αυτόματα κάθε φοιτητικό προνόμιο.

Ένα ακόμη εργαλείο στα χέρια των πρυτάνεων και των προέδρων, το μακρύ χέρι του συ-

Αυτές οι νύχτες είναι του Μιχάλη

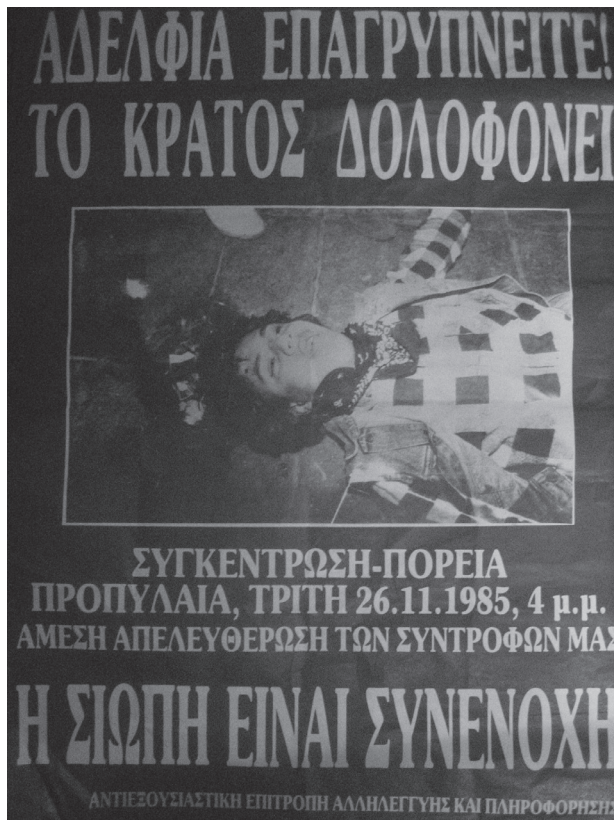
Γράφει ο Νίκος (μαθητής)

Οι νεκροί του Πολυτεχνείου δεν σταματούν σε εκείνους του 1973. Συνεχίζονται στην “επέτειο” της Εξέγερσης του Πολυτεχνείου το 1980, όταν μετά την πρώτη έντονα συγκρουσιακή διαδήλωση της μεταπολίτευσης δολοφονούνται η εργάτρια Σ. Κανελλοπούλου και ο φοιτητής Ι. Κουμής έπειτα από τη βία των ένστολων σκυλιών του κράτους.

Στο Πολυτεχνείο του 1985, με νεκρό τον αναρχικό μαθητή Μ. Καλτεζά, που δολοφονείται από τον μπάτσο Μελίστα με ευθεία βολή. Γενικότερα, επί διακυβέρνησης ΠΑΣΟΚ αναβαθμίστηκε η καταστολή. Χαρακτηριστική η επιχείρηση “Αρετή”, που είχε στόχο την αστυνομοκρατία, την καταστολή των αγώνων μέσα από πολλές επιθέσεις σε διαδηλώσεις και την προσπάθεια υπονόμευσης της γειτονιάς των Εξαρχείων.

Πολυτεχνείο 1985

Όλα κυλούσαν αρμονικά, σαν μια καθιερωμένη “εθνική εορτή”. Γίνεται η πρώτη εμφάνιση αναρχικών μαθητών και αγριονεολαίων, που εμφανίζονται σαν μελανό σημείο στο τριήμερο του Πολυτεχνείου, το οποίο περιβάλλεται από εκδηλώσεις οργανώσεων και δηλώσεις πολιτικών. Πίσω όμως από τους τύπους, μια μέρα πριν το τριήμερο του Πολυτεχνείου, μέλη της φασιστικής οργάνωσης ΕΠΕΝ μαχαίρωσαν τρεις Τούρκους πολιτικούς πρόσφυγες, οι οποίοι μοίραζαν πολιτικό υλικό κατά της χούντας του Έβρεν. Έτσι

δημιουργήθηκε ένταση και ακολούθησαν επιθέσεις στα γραφεία της οργάνωσης, έπειτα από πορεία αναρχικών. Η ΕΠΕΝ, από την πλευρά της, ανταπαντά με το κάψιμο του αναρχικού βιβλιοπωλείου “Ελεύθερος Τύπος”, και αναρχικοί, ως αντίποινα, επιτίθενται στη φασιστική “Νέα Θέση”.

Η πορεία. 17 Νοέμβρη 1985

Υπάρχει έντονη παρουσία μπάτσων γύρω από την προσυγκέντρωση των αναρχικών, που στη συνέχεια ενώνεται με την υπόλοιπη πορεία και καταφέρνει να τους ξεφύγει. Όταν η πορεία περνάει το Σύνταγμα, πραγματοποιούνται επιθέσεις σε γραφεία νοτιοαφρικανικών αερογραμμών, ως ένδειξη διεθνιστικής αλληλεγγύης και αντιπαράθεσης στις ρατσιστικές δολοφονίες του καθεστώτος. Στη συνέχεια σπάζονται βιτρίνες στο

εστιατόριο του Χίλτον, η πορεία συνεχίζει και οι αναρχικοί πετροβολούν τους μπάτσους. Η πορεία περνάει από την αμερικανική πρεσβεία, όπου οι δυνάμεις της κοινοβουλευτικής αριστεράς τη φυλάνε ώστε να περιοριστούν οι συγκρούσεις· παρ’ όλα αυτά, ο πετροπόλεμος συνεχίζεται.

Αφού τελειώνει η πορεία, μπάτσοι μπαίνουν στα Εξάρχεια, όπου κυνηγιούνται από αναρχικούς και τελικά αποχωρούν, εκτοξεύοντας απειλές. Αργότερα το βράδυ, αναρχικοί επιτίθενται με μολότοφ στη σταθμευμένη κλούβα στη Στουρνάρη. Η κλούβα τυλίγεται στις φλόγες και, καθώς οι σύντροφοι αποχωρούν, ο μπάτσος Μελίστας, σύμφωνα με μαρτυρίες, γονατίζει, στοχεύει και πυροβολεί τον 15χρονο αναρχικό μαθητή Μ. Καλτεζά, σκοτώνοντάς τον. Συνεχίζει να πυροβολεί, χωρίς όμως να πετύχει κανέναν άλλον.

Λίγο αργότερα, στα Εξάρχεια επικρατεί αναβρασμός. Οι σύντροφοι του Μιχάλη δεν γνωρίζουν ακόμη πως είναι νεκρός. Η ώρα περνά, οι γείτονες φωνάζουν και δημοσιογράφοι τρέχουν πάνω στον νεκρό, καθώς το ασθενοφόρο τον παραλαμβάνει. Τα ΜΑΤ περικυκλώνουν και επιτίθενται στα Εξάρχεια, συλλαμβάνοντας περαστικούς χωρίς λόγο. Οι σύντροφοι του Μιχάλη μαθαίνουν πια πως είναι νεκρός και οι οργισμένοι νέοι ξεκινάνε να σπάνε βιτρίνες από μαγαζιά στην γύρω περιοχή.

Κατάληψη Χημείου

Ακολουθεί η κατάληψη του Χημείου. Απαλλοτριώνεται υλικό για τη μικροφωνική της κατάληψης από γειτονικό μαγαζί, στήνονται οδοφράγματα επί της Ναβαρίνου και ενημερώνονται γνωστοί σύντροφοι για την κατάληψη. Μέχρι το πρωί σημειώνονται συγκρούσεις με τις αστυνομικές δυνάμεις. Τότε περνά η διεύθυνση του πα-

στήματος, αποτελούν τα πειθαρχικά τα οποία ύστερα από πρόσφατη τροποποίηση του νομοθετικού πλαισίου θα αποδίδονται μέσω των νεοσύστατων Πειθαρχικών Συμβουλίων. Μάλιστα το ΕΚΠΑ και το Πανεπιστήμιο Πατρών, έχει απευθύνει κάλεσμα για την ανάδειξη φοιτητών-εκπροσώπων στα συμβούλια αυτά, σφυρηλατώντας έτσι την λογική της πειθάρχησης, του ατομικισμού και του κανιβαλισμού και διαπλάθει τους φοιτητές σύμφωνα με τις αξίες του ανταγωνισμού και της υποταγής. Με βάση το νέο νομικό πλαίσιο, τα Πειθαρχικά Συμβούλια διαθέτουν πλέον τη δυνατότητα να επιβάλλουν ποινές που εκτείνονται από επιπλήξεις, αποκλεισμούς από εξεταστικές έως και αναστολή φοιτητικής ιδιότητας και διαγραφή σε περίπτωση σύλληψης φοιτητή εντός του πανεπιστημίου, συχνά πριν ακόμη υπάρξει καταδικαστική απόφαση, καταργώντας έτσι στην πράξη το τεκμήριο της αθωότητας.

Το ίδιο νομοσχέδιο εισάγει περαιτέρω αυταρχικά μέτρα επιτήρησης κι ελέγχου πρόσβασης.

Συστήματα παρακολούθησης, τουρνικέ, έλεγχοι ταυτότητας και «face control», παρουσιάζονται ως μέτρα «προστασίας» των ιδρυμάτων, ενώ στην πραγματικότητα εγκαινιάζουν ένα καθεστώς αστυνομοκρατίας και τρομοκρατίας. Ήδη με την κατάργηση του πανεπιστημιακού ασύλου από το 2019, δίνεται η δυνατότητα εισβολής της αστυνομίας στους χώρους των ΑΕΙ, όπως συνέβη και στο Κάτω Πολυτεχνείο στις 14/10, όπου δυνάμεις ΟΠΚΕ εισέβαλαν στο χώρο προχωρώντας σε μαζικές συλλήψεις φοιτητών του συλλόγου που είχαν προχωρήσει σε κατάληψη έπειτα από απόφαση του φοιτητικού συλλόγου. Για όσες φωνές ορθώνουν αναχώματα στα αντεγκπαιδευτικά και αντικοινωνικά σχέδια και δραστηριοποιούνται πολιτικά, επιφυλάσσεται η εξόντωσή τους ακόμα και με ποινές φυλάκισης χωρίς αναστολή όπως επιβλήθηκε σε φοιτητή του ΕΜΠ ύστερα από συμμετοχή του σε παρέμβαση αλληλεγγύης στον μαχόμενο λαό της Παλαιστίνης.

Όλα αυτά σκιαγραφούν το πανεπιστήμιο που

κράτος και κεφάλαιο επιδιώκουν να οικοδομήσουν. Ένας χώρος αποστειρωμένος από κάθε μορφή συνδικαλισμού και αγώνα, όπου η επιτήρηση και η πειθάρχηση επιβάλλουν σιγή νεκροταφείου, οι επιχειρήσεις μπεινοβγαίνουν ανενόχλητες για να αξιοποιούν φτηνό επιστημονικό δυναμικό και τα ερευνητικά προγράμματα κατευθύνονται σε στρατιωτικούς σκοπούς για την ενίσχυση των ιμπεριαλιστικών σκοπών. Απέναντι στην ολομέτωπη επίθεση που κράτος και κεφάλαιο εξαπολύουν, πρέπει ο αυτόνομος ταξικός συνδικαλισμός να σταθεί εμπόδιο προτάσσοντας την οργάνωση στη βάση, τους αυτοοργανωμένους αγώνες και τις συλλογικές διαδικασίες ενάντια σε λογικές ηττοπάθειας, ανάθεσης και αντιπροσώπευσης. Να γίνουν οι σχολές ζωντανά κέντρα αγώνα με όπλα τις γενικές συνελεύσεις, τις συντονισμένες-στη βάση-καταλήψεις και τις μαζικές και μαχητικές διαδηλώσεις

νεπιστημίου και δίνει το “οκ” για την εκκένωση της κατάληψης.

Το απόγευμα πραγματοποιείται επίθεση στους μπάτσους έξω από τα γραφεία του ΠΑΣΟΚ από διαφορετικές ομάδες αναρχικών. Όσο βραδιάζει, ξεκινά η προσπάθεια εκκένωσης και οι γύρω δρόμοι γεμίζουν με χημικά. Οι καταληψίες προσπαθούν να απωθήσουν τα MAT με μολότοφ, αλλά αποτυγχάνουν. Ένοπλες στρατιωτικές δυνάμεις ανεβαίνουν στην ταράτσα της κατάληψης χρησιμοποιώντας σκάλες της Πυροσβεστικής. Προς το βράδυ, οι καταληψίες καταφέρνουν να διαφύγουν μέσω των υπογείων και των αεραγωγών του κτηρίου, ενώ οι υπόλοιποι 37, που δεν τα καταφέρνουν, συλλαμβάνονται. Κατά τη μεταφορά και στην Ασφάλεια, βασανίζονται από μπάτσους και παρακρατικούς.

Πίσω στο πολυτεχνείο

Μετά την εκκένωση του Χημείου, πλήθος κόσμου συγκεντρώνεται στο Πολυτεχνείο. Γίνονται συζητήσεις και ξεκινά αυθόρμητη πορεία. Ο κόσμος είναι οργισμένος· σπάνε και καίνε όλες τις τράπεζες στο πέρασμά τους. Τα MAT και οι ΜΕΑ επιτίθενται στην πορεία και ο κόσμος επιστρέφει στο Πολυτεχνείο.

Γύρω στις 7 μ.μ. οι συγκρούσεις ξεκινούν ξανά. Χρησιμοποιούνται λεωφορεία ως οδοφράγματα και καταστρέφονται καταστήματα και τράπεζες. Γύρω από το Πολυτεχνείο, πλάι στους μπάτσους, βρίσκονται ΠΑΣΟΚοι, φασίστες και λοκατζήδες, οι οποίοι αποκρούονται από νεολαίους και εργάτες που τάσσονται στο πλευρό των αναρχικών. Το Πολυτεχνείο πλέον βρίσκεται υπό κατάληψη

από αριστερούς· λειτουργεί ως ορμητήριο, διαθέτει ραδιοφωνικό σταθμό και ιατρείο.

Καθώς πληθαίνουν οι τραυματίες από τις συγκρούσεις, εθελοντές γιατροί σπεύδουν να το πλαισιώσουν. Περνούν 170 τραυματίες, ενώ οι πιο βαριά τραυματισμένοι μεταφέρονται στο νοσοκομείο, όπου και συλλαμβάνονται. Μετά από πολύωρες συγκρούσεις μεταξύ εξεγερμένων, μπάτσων και παρακρατικών, γίνεται η πρώτη προσπάθεια των δήθεν αγανακτισμένων να εισβάλουν στην κατάληψη. Ύστερα από μεγάλη προσπάθεια, τα ξημερώματα καταφέρνουν να μπουν μέσα, ρίχνοντας την κεντρική πύλη του Πολυτεχνείου. Οι εξεγερμένοι, που είχαν ξεπεράσει τους 1.500, αντεπιτίθενται ενωμένοι και τους πετούν έξω. Οι παρακρατικοί συνεχίζουν να προσπαθούν να εισβάλουν στο κατειλημμένο Πολυτεχνείο μέχρι το πρωί, οπότε και αποσύρονται.

Την ίδια μέρα, πατώντας πάνω στις συγκρούσεις, οργανώσεις της κοινοβουλευτικής αριστεράς προσπαθούν να μπλοκάρουν τα εξεγερτικά γεγονότα. Παρ’ όλα αυτά, πραγματοποιείται και το απόγευμα πορεία διαμαρτυρίας. Αργά το βράδυ γίνεται συνέλευση, όπου οι φοβισμένες αριστερές δυνάμεις προτείνουν το άνοιγμα της κατάληψης. Οι αναρχικοί αποχωρούν από τη συνέλευση διαφωνώντας και την επόμενη μέρα η κατάληψη ανοίγει, με μια μεγάλη πορεία διαμαρτυρίας, αφήνοντας πίσω της έναν μεγάλο κύκλο αντίστασης απέναντι στο κράτος.

Στις 19/11 αφήνονται πλέον ελεύθεροι οι 37 συλληφθέντες του Χημείου, βαριά βασανισμένοι. Όλοι οι συλληφθέντες (πλην ενός 13χρο-

νου) ξεκινούν απεργία πείνας και δίψας, διαμαρτυρόμενοι για την κρατική βία και την παράνομη κράτησή τους, με βασικό αίτημα την απελευθέρωση όλων των κρατούμενων των γεγονότων.

Λίγες ημέρες αργότερα, όμως, ο ανακριτής αποφασίζει την προφυλάκιση 16 αγωνιστών, ενώ οι υπόλοιποι αφήνονται ελεύθεροι με περιοριστικούς όρους, την ίδια στιγμή που ο δολοφόνος μπάτσος Μελίστας απελευθερώνεται. Οι 16 προφυλακισθέντες διασκορπίζονται σε διάφορες φυλακές, γεγονός που τους αναγκάζει να σταματήσουν την απεργία πείνας, εκτός από τον σύντροφο Χ. Κουτελιέρη, ο οποίος τη συνεχίζει, με αποτέλεσμα να απελευθερωθούν τελικά οι 15 αγωνιστές.

Εντέλει, ο Μελίστας στην πραγματικότητα δεν τιμωρήθηκε ποτέ, διότι η αστική δικαιοσύνη ποτέ δεν τιμωρεί εκείνους που την υπηρετούν. Η ενέργειά του ήταν συνδεδεμένη με τις κρατικές προσταγές σχετικά με την τρομοκρατία και την καταστολή. Η ιστορία επαναλήφθηκε το 2008 με τη δολοφονία του αναρχικού μαθητή Α. Γρηγορόπουλου από τον μπάτσο Κορκονέα, γιατί το πρόσωπο του κράτους δεν αλλάζει. Συνεχίζει να βασανίζει, να δολοφονεί και να εκδικείται όποιον αντιστέκεται.

Από τα εργατικά ατυχήματα και τις δολοφονίες στα σύνορα, στα εγκλήματα των Τεμπών και της Πύλου, στους νεκρούς Ρομά από σφαίρες μπάτσων, στη δολοφονία του Β. Μάγγου έπειτα από βασανισμό του, έως όλα τα υπόλοιπα θύματα αστυνομικής βίας και τους φυλακισμένους αγωνιστές.

Δυναμική αντίσταση στη Χούντα

Γράφει η Λέσχη ενάντια στη λήθη

«Η ιμπεριαλιστική αστική τάξη εκδηλώνει την επιδρομή της με στρατηγικές ενεργητικής λογοκρισίας και παραποίησης με σκοπό, μέσα από τη δηλητηρίαση και τη γενοκτονία της προλεταριακής μνήμης, να πετύχει τον προληπτικό έλεγχο των εν δυνάμει ανταγωνιστικών συμπεριφορών.»

Renato Curcio - Alberto Franceschini, Σταγόνες ήλιου στη στοιχειωμένη πόλη.¹

Απ’ την αρχή της ύπαρξης τους, Κράτος και Εξουσία θέλουν να διαγράψουν τη συλλογική μνήμη, θέλουν να σβήσουν την Ιστορία από τη λαϊκή συνείδηση. Με όπλο την προπαγάνδα και τη διαστρέβλωση γραφούν τα γεγονότα από την δικιά τους σκοπιά και πλάθουν συνειδήσεις, μέσα από σχολικά εγχειρίδια, ταινίες, βιβλία και εφημερίδες. Την ιστορία όμως μπορούν να την γράψουν και αυτοί που την δημιουργούν, οι καταπιεσμένοι. Είναι πολλά τα γεγονότα που συνηθίζουν να μένουν στην αφάνεια, εξαιτίας της επιμελούς απόκρυψής τους. Ένα από αυτά είναι και η δυναμική αντίσταση απέναντι στη Δικτατορία των Συνταγματαρχών το 1967 ως το 1974. Ας το πιάσουμε όμως από λίγο νωρίτερα.

Μετά τον ηρωικό αγώνα των ελλήνων (και όχι μόνο) Κομμουνιστών στα χρόνια της Κατοχής και του Εμφύλιου Ταξικού Πολέμου, ήρθαν να

ακολουθήσουν τα πέτρινα χρόνια των διώξεων, φυλακίσεων και εκτελέσεων από το μετεμφυλιακό-αστικό κράτος προς τους πολιτικούς αντιπάλους του. Το ελληνικό κράτος και η αστική τάξη είχαν μόνιμα τον φόβο του κομμουνιστικού «κινδύνου» και είχαν χάσει τον ήσυχο ύπνο τους, καθώς δεν μπορούσαν να τσακίσουν και να υποτάξουν ένα τόσο ηρωικό κίνημα και την παρακαταθήκη που είχε αφήσει αυτό στο συλλογικό φαντασιακό του λαού. Θα ακολουθήσει η ταραχώδης δεκαετία του ’60 με το μαχητικό συνδικαλιστικό κίνημα, τις απεργίες των οικοδόμων και τα Ιουλιανά του 1965, αλλά και την ανασυγκρότηση και της Αριστεράς (μέσα από το σχήμα της ΕΔΑ, καθώς το ΚΚΕ ήταν παράνομο) τόσο κοινωνικά όσο και εκλογικά. Εδώ λοιπόν θα ‘ρθει η Χούντα να καλύψει το κενό που είχε αφήσει η αστική τάξη της εποχής, προφασιζόμενη την σωτηρία της χώρας από την αναταραχή, την αστάθεια και τον παλιό εχθρό τον κομμουνισμό.

Καθοριστική στιγμή του αγώνα του λαού απέναντι στη Χούντα θα υπάρξει η Εξέγερση του Πολυτεχνείου, στο διάστημα 14 – 17 Νοέμβρη 1973. Παρόλα αυτά θα υπάρξουν και άλλες δυναμικές στιγμές αγώνα και συγκεκριμένα από ένοπλες αντιστασιακές οργανώσεις, που δεν έχουν τη δέουσα προσοχή που θα τους άρμοζε. Υπήρξαν

πολλά ρεύματα εντός του Αριστερού Κινήματος της εποχής που γέννησαν διάφορες μορφές πάλης. Θα σχηματιστούν πολλές οργανώσεις που ανέβασαν τον πήχη της Βίας ως προς την Αντίσταση απέναντι στο καθεστώς. Οι οργανώσεις αυτές ωστόσο δε θα προέρχονται μόνο από τον Αριστερό / Κομμουνιστικό χώρο αλλά και από το Κέντρο.

Οι αντιστασιακές αυτές ομάδες θα δώσουν περισσότερη έμφαση στην αναγκαιότητα της άμεσης δράσης απέναντι στο νέο καθεστώς, παρά στη στενή και αυστηρή ιδεολογική συγκρότηση. Θα δημιουργηθεί ένα ψηφιδωτό οργανώσεων με αναφορές από τα επαναστατικά ρεύματα του ‘60 μέχρι και την ανανεωτική αριστερά. Χαρακτηριστικό είναι το παρακάτω χιουμοριστικό απόσπασμα από τη δίκη της οργάνωσης «Λαϊκή Πάλη», μέσα από το αυτοβιογραφικό ημιμυθιστόρημα του Τάσου Δαρβέρη:

«“Λοιπόν, κύριε πρόεδρε”, συνέχισε ο ανθυπασπιστής, “έτσι η Οργάνωσις από τροτσκιστική έγινε κινεζοτροτσκιστική”. “Μια ερώτηση, κύριε μάρτυς”, πετάχτηκε ο βασιλικός επίτροπος με τη βλάχικη προφορά του, “λόγω του ότι είμαι ξένος προς τα ενδοκομμουνιστικά, τι είναι οι τροτσκισταί;” “Οι τροτσκισταί, κύριε επίτροπε, ακολουθούν τη διδασκαλία του Τρότσκι, ήτοι την

Διαρκήν Επανάστασιν θέλουν δηλαδή να κάνουν επαναστάσεις διαρκώς, δεν τους φτάνει μόνο μία, όπως τους ορθόδοξους κομμουνιστάς”. “Αα! Και οι κινεζόφιλοι;” “Κι αυτοί δεν πάνε πίσω. Αυτοί βρίζουν τη Ρωσία, γιατί δεν ρίχνει την ατομική βόμβα στην Αμερική”. “Μάλιστα. Εντυπωσιακή, κύριε μάρτυς, η εμπειρισταμένη γνώσις σας περί τα πολιτικά”. “Διαβάζω πολύ, κύριε επίτροπε. [...] Λοιπόν, κύριε Πρόεδρε, αυτοί είχαν γεμίσει τη Θεσσαλονίκη με αναρχικές προκηρύξεις, είχαν κρεμάσει πανό σε κεντρικά σημεία της πόλεως, απειλώντας σοβαρά διαταραχήν της δημοσίας τάξεως...” “Ωστε είναι λοιπόν και αναρχικοί;” ακούστηκε η βλάχικη φωνή του επιτρόπου. “Φυσικά είναι και αναρχικοί. Θα έλεγα ότι είναι κατ’ εξοχήν αναρχικοί...”»²

Βασικές οργανώσεις δυναμικής αντίστασης
Πατριωτικό Αντιδικτατορικό Μέτωπο (ΠΑΜ): Το Πατριωτικό Μέτωπο (ΠΜ) ιδρύθηκε στα τέλη Απριλίου 1967 από στελέχη της ΕΔΑ και της Δημοκρατικής Νεολαίας Λαμπράκη, ενώ η ιδρυτική του διακήρυξη δημοσιεύθηκε τον Μάιο. Μεταξύ των πρωτεργατών του ήταν ο Μίκης Θεοδωράκης, ο Χρόνης Μίσσιος, ο Γιώργος Βότσης, ο συνδικαλιστής της ΕΔΑ Τάσος Δήμου, τα στελέχη του ΚΚΕ Κώστας Φιλίνης και Αντώνης Μπριλάκης κ.ά. Το Πατριωτικό Μέτωπο σύντομα μετονομάστηκε σε Πατριωτικό Αντιδικτατορικό Μέτωπο (ΠΑΜ). Το ΠΑΜ εξέδωσε την παράνομη εφημερίδα Νέα Ελλάδα. Η 11η Ολομέλεια του ΚΚΕ δήλωσε την υποστήριξή της στο ΠΑΜ τον Ιούνιο του ίδιου χρόνου. Μετά τη διάσπαση του ΚΚΕ το 1968, τα περισσότερα στελέχη του συμπορεύτηκαν με τις δυνάμεις που αργότερα συγκρότησαν το ΚΚΕ Εσωτερικού. Υπέστη πολλά και σοβαρά πλήγματα από τη δικτατορία. Μάλιστα, η δίκη 31 μελών του στο Έκτακτο Στρατοδικείο Αθηνών στις 15-21 Νοεμβρίου 1967 υπήρξε η πρώτη μεγάλη δίκη μελών αντιστασιακής οργάνωσης στη δικτατορία. Τον Μάρτιο 1968 το ΠΑΜ και η Δημοκρατική Άμυνα συμφώνησαν τη συνεργασία τους.³

Αντίστασις, Απελευθέρωσις, Ανεξαρτησία (ΑΑΑ): Οργάνωση που απαρτιζόταν από πολιτικούς και απότακτους από τη Χούντα αξιωματικούς του στρατού (Τάσος Μήνης, Σπύρος Μουστακλής κ.α.). Πραγματοποίησε οκτώ βομβιστικές ενέργειες έως τη σύλληψη του Μήνη, τον Απρίλη του 1971.⁴

Δημοκρατική Άμυνα: Ιδρύεται τον Απρίλη του 1967 από κεντροαριστερούς διανοούμενους του Ομίλου Παπαναστασίου, της Ένωσης Κέντρου, της Ελληνικής Σοσιαλδημοκρατικής Ένωσης κ.ά. Τον Αύγουστο του 1967 κυκλοφόρησε η ιδρυτική της διακήρυξη. Πρώτος πολιτικός της εκπρόσωπος υπήρξε ο Γεώργιος Μυλωνάς, ενώ σε αυτή συμμετείχαν πανεπιστημιακοί (Γεώργιος-Αλέξανδρος Μαγκάκης, Βασίλης Φίλιας, Σάκης Καράγιωργας κ.ά.), πρώην βουλευτές, φοιτητές κ.ά. Άρχισε να δραστηριοποιείται τον Μάιο του 1967 και σύντομα αρχίζει να τοποθετεί βόμβες, δίνοντας προσοχή στην αποφυγή αθώων θυμάτων. Με την πτώση της Χούντας θα συμμετάσχουν μαζί με το ΠΑΚ στην ίδρυση του ΠΑΣΟΚ, αλλά θα διαγραφούν στην συνέχεια από

την Κ.Ε., επειδή θα διαφωνήσουν.⁵

Δημοκρατικές Επιτροπές Αντιστάσεως (ΔΕΑ): Οι ΔΕΑ ιδρύθηκαν μετά από σχετική απόφαση που πήρε το τροτσικιστικό Κομμουνιστικό Διεθνιστικό Κόμμα Ελλάδος (ΚΔΚΕ). Υπολογίζεται ότι στις ΔΕΑ εντάχθηκαν περισσότερα από 400 μέλη. Πραγματοποίησαν βομβιστικές ενέργειες και εξέδωσαν αντιδικτατορικές προκηρύξεις. Τον Ιούλιο του 1970 καταδικάστηκαν από το Έκτακτο Στρατοδικείο Αθηνών ορισμένα μέλη των ΔΕΑ που συνελήφθησαν από τη Χούντα.⁶

Ελληνική Αντίσταση: Η αντιδικτατορική οργάνωση που ίδρυσε ο Αλέκος Παναγούλης, ο οποίος προδικτατορικά εντάχθηκε στην ΕΔΗΝ, τη νεολαία της Ένωσης Κέντρου. Μετά την απόπειρα δολοφονίας του δικτάτορα Παπαδόπουλου από τον Παναγούλη, η οργάνωση εξαρθρώθηκε και εντοπίστηκαν εκρηκτικοί μηχανισμοί της σε έξι σημεία της Αθήνας. Το Νοέμβριο του 1968, μετά από απάνθρωπα βασανιστήρια που υπέστη, ο Παναγούλης καταδικάστηκε από το Στρατοδικείο δις εις θάνατον. Στις 25 Νοεμβρίου 1968 μεταφέρθηκε στις Στρατιωτικές Φυλακές Μπογατίου. Στις 5 Ιούνη του 1969 καταφέρνει να αποδράσει από το Μπογατί με τη βοήθεια του δεκανέα Γ. Μωράκη. Την επομένη επικηρύσσεται με 500.000 δραχμές και στις 9 του ίδιου μήνα συλλαμβάνεται, ύστερα από κατάδοση. Υφίσταται πολλών ειδών βασανιστήρια από τα όργανα της χούντας, αλλά τα αντιμετωπίζει όλα με αξιοθαύμαστο θάρρος και καταφέρνει να γράψει το όνομά του με χρυσά γράμματα στη νεότερη ιστορία της Ελλάδας. Το 1974 εκλέγεται βουλευτής με την Ένωση Κέντρου. Σκοτώνεται το 1976 σε ηλικία 36 ετών κάτω από πολύ περίεργες συνθήκες που αφήνουν πολλά αναπάντητα ερωτήματα.⁷

Ελληνικό Δημοκρατικό Κίνημα (ΕΔΚ): Στο ΕΔΚ εντάχθηκαν τα εναπομείναντα ελεύθερα μέλη του ΕΚΔΑ (οργάνωση της Ένωσης Κέντρου και της Ελληνικής Δημοκρατικής Νεολαίας) μετά την εξάρθρωσή του. Το ΕΔΚ εξαρθρώθηκε τον Οκτώβριο του 1969 με τη σύλληψη μελών της οργάνωσης καθώς ετοιμάζονταν να τοποθετήσουν 9 βόμβες σε ισάριθμες τράπεζες του κέντρου της Αθήνας.⁸

Κίνημα 20ης Οκτώβρη: Από το 1969 η αριστερή οργάνωση «Κίνημα 20ης Οκτώβρη» πραγματοποίησε σειρά βομβιστικών επιθέσεων. Το καλοκαίρι του 1972 συλλαμβάνεται στην Αθήνα ο βασικός πυρήνας της οργάνωσης (ο Νίκος Μανιός, ο Α. Μανωλάκης, ο Γιώργος Σαγιάς και ο Νίκος Χρυσανθόπουλος). Η οργάνωση αυτή διαλύθηκε στις αρχές του 1975. Ένα άλλο γνωστό μέλος της ήταν ο Περδίκκας Παπακώστας, ενώ διέθετε εξίσου μέλη του αντιεξουσιαστικού ρεύματος, όπως ο αντάρτης του ΕΛΑ Χρήστος Κασίμης, που δραστηριοποιήθηκαν στις τάξεις της οργάνωσης. Ο Χρήστος Κασίμης έπεσε μαχόμενος στις 20 Οκτώβρη του 1977 και αποτέλεσε τον πρώτο νεκρό αντάρτη πόλης της μεταπολίτευσης.⁹ Η οργάνωση δεν είχε σκοπό μόνο την ανατροπή της δικτατορίας αλλά και την απελευθέρωση από τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό, τη βίαιη ανατροπή του καπιταλιστικού συστήματος και τη δημιουργία μιας ελεύθερης

σοσιαλιστικής Ελλάδας με τα κέντρα απόφασης και τα μέσα παράγωγής να ελέγχονται από τον λαό.¹⁰

Κίνημα 29ης Μάη: Ιδρύθηκε στο Παρίσι και ήταν μια αριστερή αντιδικτατορική οργάνωση, που αποτελούταν από ένα μείγμα από μαοϊσμό – τροτσικισμό – γκεβαρισμό. Στόχος της ήταν η ανατροπή της χούντας μέσα από τον ένοπλο αγώνα. Ένας μικρός αριθμός μελών της οργάνωσης είχε ταξιδέψει μέχρι την Κούβα και την Παλαιστίνη για να εκπαιδευτεί στα όπλα και στο αντάρτικο. Το Δεκέμβριο του 1968 διάφορα μέλη του Κινήματος 29ης Μάη (Ε. Οχούνος, Α. Γουλάς και Α. Φραντζής) καταδικάστηκαν στη Θεσσαλονίκη σε ποινές 4-16 χρόνων. Γύρω στο 1970-1971 το «Κίνημα 29ης Μάη» αυτοδιαλύθηκε. Μερικά γνωστά μέλη του Κινήματος ήταν ο Αλέξανδρος Γιωτόπουλος, ο Βύρωνας Αναγνωστόπουλος και άλλοι.¹¹

Λαϊκή Επαναστατική Αντίσταση (ΛΕΑ): Οργάνωση που προσδιόριζε τον χαρακτήρα της δράσης της στο ρεύμα της Επαναστατικής Αντίστασης. Ανέπτυξε έντονη ένοπλη δραστηριότητα την περίοδο 1971-1974 πραγματοποιώντας βομβιστικές επιθέσεις ενάντια σε αμερικάνικους στόχους αλλά και στόχους της Χούντας. Παρέμεινε μέχρι τέλους, αδιάλλακτα προσανατολισμένη στην όξυνση του αντιδικτατορικού αγώνα μέσα από την ένοπλη προπαγάνδα, την ίδια στιγμή που άλλες αντιστασιακές οργανώσεις εγκατέλειπαν τη μαχητική συγκρότηση και αντίσταση ξεπουλώντας τον μαζικό λαϊκό αγώνα. Στους κόλπους της ΛΕΑ προσαρτήθηκε αργότερα και η Μαχητική Ομάδα «Μακρυγιάννης», έτερο σχήμα που πραγματοποιούσε βομβιστικές επιθέσεις ενάντια στους μηχανισμούς και τους συνεργάτες των συνταγματαρχών.¹²

Λαϊκή Πάλη: Αντιδικτατορική οργάνωση που έδρασε την περίοδο 1967-1969, στη Θεσσαλονίκη. Συνδεόταν με την τροτσικιστική οργάνωση «Εργατική Πρωτοπορία Ελλάδας». Μετά από κάποιες αντιστασιακές ενέργειες εξαρθρώθηκε απ’ την Ασφάλεια και τα μέλη της καταδικάστηκαν το 1970 σε βαρύτατες ποινές. Μεταξύ των στελεχών της ήταν οι Στέργιος Κατσαρός, Τριαντάφυλλος Μπαφίδης, Αντώνης Λιάκος, Τάσος Δαρβέρης, Λευτέρης Καπώνης, Η. Οικονόμου, Π. Καϊσιδής, Μ. Αραμπατζόγλου κ.ά.¹³

Πανελλήνιο Απελευθερωτικό Κίνημα (ΠΑΚ): Το ΠΑΚ ιδρύθηκε στη Σουηδία στις 26 Φεβρουαρίου 1968 από τον Ανδρέα Παπανδρέου. Σταδιακά ο Ανδρέας Παπανδρέου ήρθε σε ρήξη με την Ένωση Κέντρου. Το Νοέμβριο του 1971 αρνήθηκε να παραστεί στις εργασίες του 2ου Συνεδρίου της Ένωσης Κέντρου – ΕΔΗΝ Εξωτερικού, δείχνοντας έτσι ότι είχε επιλέξει να ακολουθήσει τον δικό του δρόμο.

Το ΠΑΚ διέθετε τοπικές οργανώσεις σε διάφορες χώρες του εξωτερικού (Δ. Γερμανία, Σουηδία, Ιταλία, ΗΠΑ, Καναδάς κτλ). Ανέπτυξε αντιδικτατορική δράση (βομβιστικές επιθέσεις, εκτύπωση προκηρύξεων κτλ), αλλά δεν έλειψαν και οι διάφορες έριδες στο εσωτερικό της οργάνωσης. Διάφορα στελέχη του ΠΑΚ, όπως π.χ. ο Δαμιανός Βασιλειάδης, κατηγορήσαν τον Αν-

δρέα Παπανδρέου ότι το μόνο που τον ενδιέφερε πραγματικά ήταν η κατάκτηση της εξουσίας.

Μερικά γνωστά μέλη του ΠΑΚ : Α. Παπανδρέου, Κ. Σημίτης, Κ. Λαλιώτης, Γ. Αλευράς, Γ. Χαραλαμπίδης, ο Ν. Βγενόπουλος, ο Μ. Κουτσόγιωργας, ο Γ. Παπαδημητρίου, ο Γ. Ανωμερίτης, ο Π. Κρητικός, η Χ. Μπαρμπαγιαννέρη, ο Ν. Φαρμάκης, Αντώνης Λιβάνης, Θανάσης Τσούρας (γραμματέας της Νεολαίας του ΠΑΚ εσωτερικού) και άλλοι.¹⁴

Το ρίσκο που κλήθηκαν να σηκώσουν οι αγωνιστές ήταν μεγάλο και ξεκινούσε από την αποτυχία της εκάστοτε ενέργειας, τη σύλληψη και τα επακόλουθα βασανιστήρια ως και τον θάνατο. Μία τέτοια περίπτωση είναι αυτή που σημειώθηκε στις 2 Σεπτεμβρίου 1970, όπου η αποτυχία της ενέργειας στοίχισε την ζωή σε δύο αγωνιστές του ΠΑΜ. Πρόκειται για τον Κύπριο Γιώργο Τσικουρή, είκοσι πέντε ετών, φοιτητή στο πανεπιστήμιο του Μιλάνου, μέλος του ΠΑΜ και πρόεδρο του συλλόγου των Ελλήνων και Κυπρίων φοιτητών στο Μιλάνο, και την Ιταλίδα Μαρία Έλενα Αντζελόνι, τριάντα ενός ετών, εργαζόμενη μητέρα, μέλος του Ιταλικού Κομμουνιστικού Κόμματος. Οι δυο τους συμμετείχαν στην ομάδα που είχε σχηματίσει ο Τομέας «Δ» του ΠΑΜ και ήρθαν από την Ιταλία στην Ελλάδα έχοντας αναλάβει να πραγματοποιήσουν μια εντυπωσιακή δυναμική ενέργεια. Ο Τσικουρής και η Αντζελόνι στις 10 Ιουλίου επιβιβάστηκαν σε πλοίο στην Ανκόνα με προορισμό την Πάτρα και στη συνέχεια πήγαν στην Αθήνα, όπου τους περίμεναν Έλληνες σύντροφοι που θα τους βοηθούσαν στην πραγματοποίηση της ενέργειας.¹⁵

Είναι ξημερώματα 2 Σεπτεμβρίου του 1970 όταν ο Κύπριος φοιτητής Γιώργος Τσικουρής και η Ιταλίδα Έλενα Αντζελόνι επιβιβάζονται στο μπλε Volkswagen που είναι παγιδευμένο με εκρηκτικά και δεκάδες λίτρα βενζίνης. Το νήμα της ζωής τους κρέμεται από μια λεπτή κλωστή. Το σχέδιο αφορά την προσέγγιση της Αμερικάνικης Πρεσβείας από πίσω, όπου και θα παρκάρουν το όχημα βάζοντας πρώτη. Η χρονοκαυστέρηση θα ανάψει τη μίζα κάποιες ώρες μετά με το όχημα να κατευθύνεται προς τη φρουρά, όπου και θα εκραγεί. Η αρχική πρόταση είχε στόχο να αποτελέσει το κολαστήριο της Γενικής Ασφάλειας στην οδό Μπουμπουλίνας, που απορρίφτηκε λόγω της πολυκοσμίας με το ενδεχόμενο τραυματισμού διερχόμενων πολιτών. Η Έλενα πριν επιβιβαστεί στρέφει το βλέμμα της προς τον τρίτο σύντροφο που θα ακολουθεί υποστηρικτικά και με παγωμένο βλέμμα μονολογεί «...αν δεν γυρίσω δώσε τα βιβλία μου στον πολυαγαπημένο μου γιο, Φεντερίκο». Η στιγμή δε χωράει άλλες λέξεις. Όλα πλέον είναι θέμα χρόνου. Το όχημα προσεγγίζει το σημείο όπου και θα αφευθεί από ένα στενό πάνω από την πρεσβεία, ώπου ξαφνικά ένας δυνατός κρότος τινάζει στον αέρα το αυτοκίνητο-βόμβα, με τους δύο συντρόφους να πέφτουν ακαριαία νεκροί μέσα σε ένα πυκνό σύννεφο καπνού. Ένα μηχανικό λάθος ή αστοχία στη συνδεσμολογία αρκεί για να θέσει σε ισχύ τους υαλοκαθαριστήρες που ήταν συνδεδεμένοι με τους πυροκροτητές.¹⁶ Οι δυο διεθνιστές αγωνιστές Γιώργος Τσικουρής και Έλενα Αντζελόνι

θα περάσουν στο πάνθεον των ηρώων δίνοντας την ζωή τους στο Αγώνα για την Ελευθερία. Μας πληροφορεί η Ιταλίδα συγγραφέας Π. Στατσόλι πως «στην Ιταλία η Έλενα Αντζελόνι πέφτει γρήγορα στη λήθη μετά την πρώτη φούρια του Τύπου. Απόπειρες να διασυνθεί το πρόσωπό της, η γυναικεία της αξιοπρέπεια. Μαζί της ασχολείται μονάχα η Εισαγγελία της Βενετίας το 1982, μετά από την κατάθεση του μετανοημένου ταξιαρχίτη Μικέλε Γκαλάτι. Πήρε το αυτί τους κάποιες κουβέντες της φυλακής. Μετά τίποτα πια. Οι ιταλικές εφημερίδες θα ξαναρχίσουν να μιλάνε για την Έλενα το 2001 μετά τα γεγονότα της Γένοβας, όταν ο ανιψιός της έγινε πρωτοσέλιδο. Είχε γεννηθεί το 1978, δεν γνώρισε ποτέ τη θεία του. Ένα νήμα όμως τους συνέδεσε στη ζωή αλλά και στον θάνατο. Η κοινή επιθυμία για κοινωνική δικαιοσύνη, για ελευθερία. Άσπρο φανελάκι, μπλε παντελόνι και κουκούλα. Ένα ρολό κολλητικής ταινίας στο μπράτσο. Μία εικόνα που χαρακτήριζε στη συλλογική μνήμη. Μια νεανική ζωή που αφαιρέθηκε από έναν καραμπινιέρο πάνω στην άσφαλτο, σε μια πλατεία της Γένοβας κατά τη διάρκεια των διαδηλώσεων ενάντια στους G8, το σύμβολο των ισχυρών της γης. Το όνομά του παραμένει στις καρδιές όσων αγωνίζονται για έναν πιο δίκαιο κόσμο. Κάρλο Τζουλιάνι.»¹⁷

*

«[...] Καθίσταται εμφανές ότι δεν είναι τα κομμάτια ή οι σκιές της δικτατορίας που επιβιώνουν ακόμα και σήμερα ως θεσμικά σταγονίδια που καθιστούν τη δημοκρατία ανολοκλήρωτη. Είναι αντίθετα η δικτατορία, ως μια επταετία ριζικού επανακαθορισμού του δικαίου, που πρέπει να θεωρηθεί σαν η στιγμή της πλήρους εκδίπλωσης του δικαιοκτικού δυναμικού της δημοκρατίας. Του δυναμικού που ως γενικός κανόνας, μέσω της εξαίρεσής του, συγκροτήθηκε ως η φυσική πολιτεία ή ομαλότητα. Γι' αυτό άλλωστε, κι όχι απλά για λόγους συμφωνιών μεταξύ χουντικών και Καραμανλή, η αδέκαστη ελληνική δικαιοσύνη έκρινε πως «ο βιασμός της δημοκρατίας» ήταν έγκλημα στιγμιαίο (κάποιες σκοτεινές ώρες της 21ης Απρίλη) και όχι διαρκές (τα υπόλοιπα 7 χρόνια). Γι' αυτό δίκασε πέρα από τους πραξικοπηματίες μόνο μια χούφτα αξιωματικών για αδικήματα που είχαν νόημα μόνο αν η επταετία ήταν μια δικαίκα ομαλή περίοδος (οικονομικά σκάνδαλα, κατάχρηση εξουσίας, βασανιστήρια). Η μεταπολιτευτική δημοκρατία δεν μπορούσε και δεν μπορεί παρά να αντλεί την αρχή του δικαίου της από τη στιγμιαία, όπως την όρισε, αναστολή του. Διατηρώντας -και στην ουσία οριζόμενη από τη δυνατότητα να αναστέλλει το θετικό δίκαιο κάθε φορά που θεωρεί ότι χρειάζεται να παρέμβει βίαια για την επαναδιαπραγμάτευση του. [...]»

Flesh machine - Ego te provooco - φ.δ., V. Violence¹⁸

Μπορεί το 1974 η Κρατική Εξουσία να πέρασε στα χέρια της Δημοκρατίας και η Χούντα να αποτελούσε παρελθόν, αλλά η δυναμική αντίσταση των καταπιεσμένων δε σώπασε. Η δικτατορία αν και αποτέλεσε κατάσταση εξαίρεσης καθώς ήρθε για να διασφαλίσει τη σταθερότητα του καπιταλισμού στην Ελλάδα, στην ουσία δεν ήταν παρά μια στιγμή στην καπιταλιστική εξέλιξη στη χώρα.

Οι ρίζες της μπορούν να αναζητηθούν στον προπολεμικό αντικομμουνισμό και το πλήθος των διώξεων και βασανιστηρίων, στις δοσιλογικές κατοχικές κυβερνήσεις, στον Εμφύλιο και στο μετεμφυλιακό κράτος της Δεξιάς. Οι χουντικοί για να εδραιωθούν αρκέστηκαν στο ήδη υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο και δεν έκαναν ιδιαίτερες αλλαγές. Στην κοινοβουλευτική και δημοκρατική «7ετία» που θα ακολουθήσει, το ανταγωνιστικό κίνημα θα συνεχίσει να αναπτύσσεται ραγδαία σε όλα του τα πεδία, καθώς θεωρεί πως μπορεί να αποκαταστάθηκε η δημοκρατία, οι συνθήκες καταπίεσης όμως παραμένουν. Απ' τους ταξικούς κοινωνικούς αγώνες, από τον εργοστασιακό συνδικαλισμό, τους αυτόνομους φοιτητικούς αγώνες μέχρι τον νέο κύκλο ένοπλης πάλης που θα αναπτυχθεί. Την δικαιοσύνη που δεν θα αποδώσουν τα αστικά δικαστήρια στους βασανιστές της Χούντας, θα την αποδώσει το τιμωρό χέρι του Λάου...

ΥΓ: Βασική πηγή άντλησης πληροφοριών σχετικά με τις οργανώσεις δυναμικής και μαχητικής αντίστασης αποτέλεσε η συντροφική έκδοση του εγχειρήματος Γραφή και Αντίσταση (κατάληψη Terra Incognita), «Ένοπλη Μνήμη. Προλεταριακή Νέμεσις και λαϊκά δικαστήρια απέναντι στους βασανιστές της Χούντας».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- [1] Renato Curcio - Alberto Franceschini, Σταγόνες ήλιου στη στοιχειωμένη πόλη. Connoy, Αθήνα, 1990.
- [2] Τάσος Δαρβέρης, Μια ιστορία της νύχτας 1967-74. Βιβλιοπέλαγος, Αθήνα, 2002.
- [3] Χούντα: Οι κυριότερες αντιστασιακές οργανώσεις. Διαθέσιμο στο: <https://www.in.gr/2018/11/13/stories/features/xounta-aytes-itan-oi-kyriotes-antistasiakes-organoseis-tin-periodo-1967-1974/>
- [4] Ένοπλη Μνήμη. Προλεταριακή Νέμεσις και λαϊκά δικαστήρια απέναντι στους βασανιστές της Χούντας. Εκδόσεις Γραφή και Αντίσταση, κατάληψη Terra Incognita, 2021.
- [5] Χούντα: Οι κυριότερες αντιστασιακές οργανώσεις (...) και Ένοπλη Μνήμη (...)
- [6] Ένοπλη Μνήμη. Προλεταριακή Νέμεσις και λαϊκά δικαστήρια απέναντι στους βασανιστές της Χούντας. Εκδόσεις Γραφή και Αντίσταση, κατάληψη Terra Incognita, 2021.
- [7] ο.π.
- [8] ο.π.
- [9] ο.π.
- [10] Πολυμέρης Βόγλης, Δυναμική Αντίσταση, υποκειμενικότητα, πολιτική βία και αντιδικτατορικός αγώνας 1967-1974. Αλεξάνδρεια, Αθήνα, 2022.
- [11] Ένοπλη Μνήμη. (...)
- [12] ο.π.
- [13] ο.π.
- [14] ο.π.
- [15] Πολυμέρης Βόγλης (...)
- [16] Ένοπλη Μνήμη. (...)
- [17] Πάολα Στατσόλι, Κι ως είμαστε γυναίκες, ιστορίες επαναστατριών. Red n' noir, Αθήνα, 2020.
- [18] Flesh machine - Ego te provooco - φ.δ., V. Violence, Αθήνα, 2010.

Εποικισμός: πρακτική και κουλτούρα Από την Παλαιστίνη στις γειτονιές μας

Γράφει η Μαρία Μ.

Το 1948 το κράτος του Ισραήλ ιδρύεται σημαίνοντας ταυτόχρονα τον εκτοπισμό περισσότερων από 700.000 Παλαιστινίους, τη «Νάκμπα». Με άλλα λόγια, από το 1948 το κράτος του Ισραήλ εισβάλλει σε παλαιστινιακά εδάφη, εγκαθιστά εποίκους ισραηλινούς που υπερασπίζονται με όπλα την «κατακτηθείσα περιουσία τους», και, όταν χρειαστεί, με τη συνδρομή του στρατού. Κατά τον τρόπο αυτόν συγκροτείται ένα έθνος που η καταπάτηση ξένου εδάφους και ξένης ζωής είναι η καθημερινότητα και η συνήθειά του. Δεν είναι μια πράξη. Γίνεται συνείδηση. Ο εποικισμός είναι η κανονικότητά τους. Η πραγματικότητα τους.

Αυτά συμβαίνουν εδώ και 77 χρόνια λίγα μόλις χιλιόμετρα παρακάτω από τον τόπο μας. Τι συμβαίνει όμως στον τόπο μας; Στις γειτονιές μας; Τι συμβαίνει με τους Ισραηλινούς, στρατιώτες του IDF και εποίκους που νομίζουν ότι οι τόποι μας τους ανήκουν; Πόσο σχετίζονται με όσα συμβαίνουν στη Μέση Ανατολή 77 χρόνια τώρα;

Το καλοκαίρι που μας πέρασε Ισραηλινοί έποικοι και στρατιώτες του IDF ήρθαν διακοπές στην Ελλάδα. Και μάλλον νόμισαν πως τα μέρη αυτά τους ανήκουν επίσης μάλλον. Γιατί όπου αντίκριζαν παλαιστινιακές σημαίες αντιδρούσαν, όπου έβλεπαν παλαιστινιακά αυτοκόλλητα τα κατέβαζαν, έβριζαν και τραμπούκιζαν αλληλέγγυους και φυσικά ΜΑΤ περιφρουρούσαν τις διακοπές τους στα λιμάνια που αγκυροβολούσαν.

Μήπως όμως δε νομίζουν μόνο ότι τους ανήκουν οι τόποι μας; Μήπως όντως τους ανήκουν; Σίγουρα τα έχεγγα Μητσοτάκη και η ισχυρή φιλία και στρατιωτική συνεργασία μεταξύ ελληνικού κράτους και κράτους του Ισραήλ είναι κάτι που θα μπορούσε εύκολα να απαντά στην ασφάλεια που νιώθουν να κάνουν ό,τι γουστάρουν. Αλλά είναι μόνο αυτό;

Αν βάλουμε στην εξίσωση και το τι συμβαίνει με την Golden Visa ίσως καταλάβουμε πολλά παραπάνω. Η Golden Visa θεσπίστηκε στην Ελλάδα το 2013 και προσφέρει άδεια παραμονής σε υπηκόους τρίτων χωρών που επενδύουν σε ακίνητα ύψους άνω των 250.000 ευρώ. Είναι γεγονός, δηλαδή, ότι για την χορήγηση άδειας διαμονής σε αλλοδαπούς πολίτες προκειμένου να πραγματοποιήσουν επένδυση στην Ελλάδα είναι αρκετά ευνοϊκές οι διατάξεις σύμφωνα με το άρθρο 16 του ν. 4251/2014. Οι κάτοχοι Golden Visa στην Ελλάδα απολαμβάνουν μια σειρά από προνομιακά δικαιώματα, τα οποία ξεπερνούν κατά πολύ την απλή ιδιοκτησία ακινήτου. Το πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί για να είναι ελκυστικό για εύπορους υπηκόους τρίτων χωρών (εκτός Ε.Ε.), και λειτουργεί ως είσοδος στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του real estate. Ο επενδυτής αποκτά άδεια διαμονής τύπου D για

5 έτη, η οποία μπορεί να ανανεώνεται επ' αόριστον, εφόσον διατηρεί το ακίνητο ή την επένδυση. Δεν απαιτείται φυσική παρουσία στην Ελλάδα καθώς δεν είναι υποχρεωμένος να ζει εδώ. Επιπλέον, ο κάτοχος έχει δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας σε όλες τις χώρες του χώρου Schengen (29 ευρωπαϊκά κράτη), για έως και 90 ημέρες ανά εξάμηνο. Ακόμα, ο κάτοχος μπορεί να έχει πρόσβαση σε ιδιωτικά σχολεία, πανεπιστήμια, ιδιωτική υγειονομική περίθαλψη κ.ά., χωρίς να απαιτείται μόνιμη εγκατάσταση. Οι παροχές είναι κυρίως στην ιδιωτική σφαίρα. Φυσικά, η άδεια δίνει τη δυνατότητα και στους άμεσους συγγενείς για πολλά προνόμια. Ακόμα-ακόμα, η «οικογένεια» μπορεί να ζει στην Ελλάδα χωρίς ο επενδυτής να είναι μόνιμα παρών.

Φυσικά, ο ιδιοκτήτης-επενδυτής έχει τη δυνατότητα να εκμισθώσει το ακίνητο σε τρίτους (μακροχρόνια ή Airbnb), να αγοράσει περισσότερα του ενός ακίνητα και φυσικά να μετατρέψει το ακίνητο σε τουριστική επένδυση, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις. Ταυτόχρονα, έχει κάθε δικαίωμα να ιδρύσει και να λειτουργεί εταιρεία στην Ελλάδα, με πλήρη πρόσβαση στο φορολογικό και επενδυτικό σύστημα της χώρας (όχι όμως να εργάζεται ως φυσικό πρόσωπο χωρίς άλλη άδεια). Τέλος, ανάλογα με τη φορολογική του κατοικία, ο κάτοχος μπορεί να έχει πρόσβαση στο καθεστώς φορολογούμενου επενδυτή ή «non-dom» (αν πληροί τις προϋποθέσεις), και να επωφεληθεί από σταθερό φόρο εισοδήματος ή φοροαπαλλαγές.

Η Golden Visa προσφέρει ευρύ φάσμα δικαιωμάτων ιδιοκτησίας και κυκλοφορίας με ελάχιστες κοινωνικές υποχρεώσεις. Ο επενδυτής αποκτά οικονομική και διαχειριστική δύναμη στον αστικό χώρο χωρίς να είναι παρών στην καθημερινότητα της πόλης.

Αν και παρουσιάστηκε ως εργαλείο προσέλκυσης επενδύσεων, στην πράξη η Golden Visa μετατρέπει την κατοικία σε εμπόρευμα διεθνούς κερδοφορίας και συμβάλλει δραστικά στη διαδικασία του gentrification (ή/και του εποικισμού). Μέσα από αυτήν, πολίτες τρίτων χωρών – κυρίως από Κίνα, Τουρκία, Ρωσία, Ιράν και πρόσφατα Λίβανο και με μπροστάρνη πλέον φυσικά το Ισραήλ – αποκτούν ακίνητα σε ελληνικές πόλεις όχι για να ζήσουν, αλλά για να εκμεταλλευτούν.

Σύμφωνα με το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, πάνω από το 90% των ακινήτων που αγοράζονται μέσω του προγράμματος Golden Visa ενοικιάζονται ή μένουν κενά, χωρίς να κατοικούνται από τους επενδυτές.

Η πολιτική αυτή νομιμοποιεί έναν συγκεκριμένο τύπο “gentrifier”: αποστασιοποιημένο, επενδυτή, απόντα από την καθημερινότητα της πόλης που όμως την διαμορφώνει και την ορίζει. Όπως κι οι έποικοι.

Άλλωστε, και η Golden Visa δεν είναι μόνο εργαλείο επενδυτικής πολιτικής αλλά δομικό στοιχείο της κρατικής αρωγής στις διαδικασίες gentrification, άρα και εποικισμού. Ενθαρρύνει την έξαρση των τιμών, ενισχύει την αγορά ακινήτων προς τουριστική χρήση, αυξάνει την εξάρτηση του αστικού χώρου από το εξωτερικό κεφάλαιο και εκτοπίζει μόνιμους κατοίκους από τις γειτονιές τους. Ταυτόχρονα, όμως, δίνει τρομακτικά δικαιώματα σε ανθρώπους μόνο και μόνο με βάση την επενδυτική τους ικανότητα και την συνεπακόλουθη ιδιοκτησία τους επί της γης.

Δεν είναι τυχαίο, λοιπόν, το attitude του Ισραηλινού (έποικου) που κυκλοφορεί στις γειτονιές μας με ύφος που ανήκετε, κατεβάζει τις αφίσες αλληλεγγύης στην Παλαιστίνη που εμείς, οι κάτοικοι, οι αγωνιζόμενοι και οι αγωνιζόμενες έχουμε κολλήσει, κάνει κωλοδάχτυλα στους αλληλέγγυους στην Παλαιστίνη και πολλάκις καταφέρεται εναντίον τους. Η Golden Visa -πλάι φυσικά στη στρατιωτική συμμαχία του Ελληνικού κράτους με το Ισραήλ- δίνει αυτή τη δυνατότητα στους Ισραηλινούς. Να φέρονται σαν έποικοι και στις γειτονιές μας. Γιατί είναι. Ο εποικισμός δεν είναι μια πολιτική που εφαρμόζεται χιλιόμετρα μακριά. Εξελισσεται στις ίδιες μας τις γειτονιές. Ο επενδυτής που μπορεί να αγοράσει ολόκληρα οικοδομικά τετράγωνα και με βάση αυτό του δίνονται δικαιώματα στην τοπική κοινωνία και πια όλα στον χώρο καθορίζονται από αυτόν είναι το απαύγασμα του εποικισμού.

Δεν πρόκειται για μεμονωμένες συμπεριφορές κάποιων Ισραηλινών πολιτών. Το ζήτημα αφορά τον τρόπο που, συντονισμένα, μαζικά και στοχευμένα, μεγάλα κεφάλαια και ξένα συμφέροντα επιχειρούν να επιβληθούν πάνω στις ζωές και στον τόπο μας και την κουλτούρα που αυτό συνοδεύει. Μια κουλτούρα εποικισμού που μεθοδικά έχει χτιστεί και εξαπλώνεται.

Από την Παλαιστίνη μέχρι την Κυψέλη και τις γειτονιές της Πάτρας που οι Ισραηλινοί εισρέουν σιγά σιγά και εδώ, οι τόποι μας να γίνουν πεδία αντιπαράθεσης με τον ιμπεριαλισμό, πεδία αντιπαράθεσης με τα παγκόσμια συμφέροντα.

Βασίλης Μάγγος: η υπόθεση που μας έμαθε πως το δίκιο γράφεται στους δρόμους

Γράφει ο Στάθης Ντ.

Το καλοκαίρι του 2020 ο αγώνας ενάντια στην καύση σκουπιδιών από την ΑΓΕΤ – Lafarge στο Βόλο κλιμακώνονταν με τη μεγάλη διαδήλωση στις 13 Ιούνη έξω από το εργοστάσιο της ΑΓΕΤ. Η διαδήλωση εκείνη αποτελούσε ένα ποιοτικό άλμα του αγώνα ενάντια στην καύση σκουπιδιών, καθώς έθετε στην προμετωπίδα της την ευθεία σύγκρουση με τον επιχειρηματικό κολοσσό της ΑΓΕΤ – LAFARGE, προκρίνοντας το σύνθημα για την εκδίωξη τους από την πόλη του Βόλου.

Ο κρατικός κατασταλτικός μηχανισμός, κατ' εντολή των επιχειρηματικών συμφερόντων, ανέλαβε να καταστείλει το λαϊκό ποτάμι της εναντίωσης στην καύση σκουπιδιών και να επιβάλλει σιωπή νεκροταφείου στην πόλη. Επί δύο ημέρες οι αστυνομικές δυνάμεις ενεργούσαν σαν στρατός κατοχής στην πόλη του Βόλου. Χτυπώντας διαδηλωτές σε διάφορα σημεία της πόλης, στέλνοντας δεκάδες στο νοσοκομείο, μετατρέποντας το χώρο της διαδήλωσης σε θάλαμο αερίων, συλλαμβάνοντας διαδηλωτές, τρομοκρατώντας ανθρώπους κάθε ηλικίας που συμμετείχαν στη διαδήλωση, εισβάλλοντας σε σπίτια «υπόπτων», στήνοντας ένα εκτεταμένο δίκτυο παρακολούθησης αγωνιστών και αγωνιστριών.

Αποκορύφωμα της σχεδιασμένης και προαποφασισμένης κατασταλτικής εκστρατείας ήταν ο άγριος ξυλοδαρμός και ο βασανισμός του Βασίλη Μάγγου την επόμενη της διαδήλωσης. Μια διαδικασία που τον οδήγησε ένα μήνα μετά, στις 13 Ιουνίου του 2020 στο θάνατο.

Ο βασανισμός του Βασίλη Μάγγου δεν αποτελεί ένα τυχαίο περιστατικό της ούτως ή άλλως ασύδοτης αστυνομικής βίας. Ο βασανισμός του ήταν μια μεθοδευμένη στοχοποίηση ενός κοινωνικού αγωνιστή μιας ευάλωτης κοινωνικής ομάδας προκειμένου να καμφθεί το κίνημα ενάντια στην καύση σκουπιδιών που το καλοκαίρι του 2020 πίεζε ασφυκτικά τα κυβερνητικά και επιχειρηματικά κέντρα.

Ο βασανισμός του ήταν η «δίκη» που έστησαν στο δρόμο οι «δικαστές» αστυνομικοί για να «αποδώσουν δικαιοσύνη» για την «αυθάδεια» του λαού της πόλης του Βόλου, να φτάσει έξω από τις πύλες της ΑΓΕΤ και να διεκδικήσει την εκδίωξή της. Ο χαρακτήρας της κρατικής δολοφονίας του Βασίλη Μάγγου έγκειται στη μεθοδευμένη στοχοποίηση τόσο του προσώπου του Βασίλη, στην επιλογή μεθόδων διάλυσης της προσωπικότητάς του, καθώς και στην επιλογή της χρονικής στιγμής ανάτασης του κινήματος στην πόλη του Βόλου. Η ανάδειξη από την πλευρά του κινήματος του χαρακτήρα αυτής της δολοφονίας, έδωσε τη δυνατότητα να πάρει η υπόθεση τις πολιτικές διαστάσεις που της αντιστοιχούσαν και να ανατραπεί ο κοινωνικός ρατσισμός που υποβάθμιζε το Βασίλη ως άνθρωπο δεύτερης κατηγορίας.

Από το σημείο αυτό αρχίζει ένας μεγάλος

αγώνας για την ανάδειξη του χαρακτήρα της στοχευμένης κρατικής δολοφονίας του Βασίλη Μάγγου, τη συντριβή των μεθοδεύσεων συγκάλυψης των κρατικών και δικαστικών αρχών για την υπόθεση, τη δημιουργία ενός κινήματος αλληλεγγύης για τους δεκάδες αγωνιστές που μπήκαν στο στόχαστρο των δικωτικών αρχών και για τη συνέχιση της μάχης ενάντια στα επιχειρηματικά τέρατα της ΑΓΕΤ – Lafarge και τη δολοφονική καύση σκουπιδιών.

Ο αγώνας αυτός έχει μέχρι σήμερα καταφέρει, την καταδίκη τριών αστυνομικών για την πρόκληση επικίνδυνων σωματικών βλαβών στο Βασίλη Μάγγο, την παραπομπή σε δίκη σε βαθμό κακουργήματος έξι αστυνομικών για το βασανισμό του Βασίλη Μάγγου, την αθώωση συναγωνιστών μας που δικάστηκαν για τη συμμετοχή τους στη διαδήλωση στις 13/06/2020 ενάντια στην καύση σκουπιδιών και τη συντριβή βαριών κατηγορητηρίων που επιχείρησαν να φορτώσουν σε άλλους. Τα όσα διαδραματίστηκαν στις 13 και 14 Ιούνη 2020 μέχρι και σήμερα είναι ένας αγώνας διαρκείας των καταπιεσμένων ενάντια στο επιτελικό, επιχειρηματικό κράτος.

Η καταδικαστική απόφαση του δικαστηρίου στις 3 Φεβρουαρίου του 2025 (η πρώτη φάση των δικών των βασανιστών του Βασίλη, στην οποία παραπέμπονταν 3 αστυνομικοί για πλημμελήματα) αποτελεί μια σημαντική καμπή του αγώνα για το ξεσκέπασμα του ρόλου του “νόμου και της τάξης” και των οργάνων του, των βασανιστών του Βασίλη Μάγγου και για την επανεκκίνηση μιας κινηματικής διαδικασίας που θα επιχειρήσει να ξεσκεπάσει και να νικήσει τα επιχειρηματικά συμφέροντα που σκοτώνουν έμμεσα και άμεσα τη ζωή στην πόλη του Βόλου. Το πλαίσιο του αγώνα που περιέβαλλε όλη την υπόθεση αποτελεί όμως και μια ζωντανή κατεύθυνση, μια πρόταση αγώνα ενάντια στα διαρκή κρατικά εγκλήματα και τις δολοφονίες του κοινωνικού πολέμου του κεφαλαίου.

Η καταδικαστική απόφαση αποτελεί ένα ακόμη ρήγμα στη διαδικασία συγκάλυψης του βασανισμού του Βασίλη Μάγγου. Αυτή η καταδικαστική απόφαση δε θα υπήρχε αν για 5 χρόνια δεν συγκροτούνταν ένα κίνημα που δε βασίστηκε στην επαίετριά της δικαιοσύνης και στην επίδειξη πιστοποιητικών εμπιστοσύνης στην αστική δικαιοσύνη αλλά απαιτούσε με κοινωνικούς όρους και αγώνα στο δρόμο το δίκιο για μια ολόκληρη πόλη και έναν ολόκληρο αγώνα.

Ο αγώνας αυτός βασίστηκε στη διαρκή, αταλάντευτη και επίμονη προσπάθεια συλλογικοτήτων στην πόλη του Βόλου. Στην καταλυτική και εμβληματική στράτευση του Γιάννη Μάγγου που έφτασε την υπόθεση του Βασίλη σε κάθε γωνιά, εντός και εκτός συνόρων. Στο τεράστιο και πολύμορφο κύμα αλληλεγγύης που πλαισίωσε και αγκάλιασε αυτό τον αγώνα, φτάνοντας την υπόθεση του Βασίλη σε κάθε πόλη, γειτονιά,

σχολείο και σχολή.

Σήμερα βρισκόμαστε σε μια διαδικασία κορύφωσης όλων αυτών των προσπαθειών. Από τη μία στις 20 Νοέμβρη αρχίζει η δίκη των έξι βασανιστών αστυνομικών του Βασίλη Μάγγου στο κακουργιοδικείο Καρδίτσας. Από την άλλη στις 28 Γενάρη θα αρχίσει η δίκη 12 αγωνιστριών και αγωνιστών που δίδονται για τη συμμετοχή τους στη διαδήλωση της 13ης Ιούνη ενάντια στην καύση σκουπιδιών. Δύο δίκες ιδιαίτερα σημαντικές για να ηττηθεί το σχέδιο καθυστάθης των αγωνιστικών αντιστάσεων και εξαιρετικά απαιτητικές στο επίπεδο της κοινωνικής ανάδειξης και στήριξης.

Μέχρι σήμερα έχουν διεξαχθεί τρεις δικάσιμοι για την υπόθεση του Βασίλη Μάγγου σε βαθμό πλημμελήματος για τη δίκη των τριών αστυνομικών της ΟΠΚΕ, (εκκρεμεί το εφετείο), δύο δικάσιμοι για τη δίωξη του συναγωνιστή μας Κ.Α. σε βαθμό κακουργήματος, (εκκρεμεί το εφετείο) και μία δικάσιμος για τη δίωξη του συναγωνιστή μας Θ.Σ. σε βαθμό πλημμελήματος.

Είναι εμφανές πως η παρατεταμένη δικαστική διαμάχη, που πλέον ξεπερνά τα 5 χρόνια, εκτός των άλλων έχει στόχο την πολιτική εξάντληση και οικονομική εξόντωση καθώς και την ομηρία των διωκόμενων αγωνιστών και αγωνιστριών. Η καμπάνια οικονομικής ενίσχυσης που ξεκίνησε ο Συντονισμός Συλλογικοτήτων Βόλου με το Crowdfunding στις 15 Οκτώβρη, και θα συνεχιστεί για 2 μήνες, είναι αναπόσπαστο κομμάτι της πολιτικής αλληλεγγύης στο μαχόμενο κίνημα της περιοχής. Είναι αναγκαίος όρος και προϋπόθεση για να πάμε αυτό τον αγώνα μέχρι τέλους.

Είναι μια ακόμη απάντηση πως ο αγώνας αυτός αφορά όλη την αγωνιζόμενη κοινωνία, καθώς επιχειρεί να διαμορφώσει όρους κοινωνικής δικαιοσύνης με το βλέμμα στραμμένο στο δίκιο των καταπιεσμένων και όχι σε εκείνο που ορίζουν οι ισχυροί με τους νόμους, τις μεθοδεύσεις και τις συγκαλύψεις τους.

Η υπόθεση του βασανισμού του Βασίλη Μάγγου ξεκίνησε ως μια χαμένη υπόθεση. Ως μια υπόθεση που τα κρατικά κέντρα θα την «έθαβαν» με ευκολία. Η ανατροπή αυτής της συνθήκης και ο μετασχηματισμός της σε έναν αγώνα σύμβολο για τα κινήματα για τη γη και την ελευθερία και για την κατάκτηση κοινωνικής δικαιοσύνης με όρους αγώνα και δρόμου, αποτελεί μια σπουδαία παρακαταθήκη και μια σημαντική κατάκτηση του μαχόμενου κομματιού της κοινωνίας. Είναι ένας δρόμος που άνοιξε και οφείλουμε να τον διαβούμε μέχρι τέλους.